

FRA.T-76.1.12298

A-2042

ENSV MINISTRITE NÕUKOGU RIIKLIK EHTUSKOMITEE
KULTUURIMÄLESTISTE RIIKLIK PROJEKTEERIMISE INSTITUUT

OBJEKTI AADRESS: Tallinna vanalinna IX kvartali lõunaosa
OBJEKT: Lai t. 23 "H"
TELLIJA: ENSV Kultuuriministeerium

TÖÖ № I-88135

Lai t. 23 õuehoone "H" arhitektuur-ajalooliste
väliuurimiste aruanne

KÕIDE

Instituudi peaarhitekt

I PO juhataja

I PO pea-ajaloolane

I PO peaarhitekt

Proj. peainsener

H. TOSS

K. HOLLAND

J. MAISTE

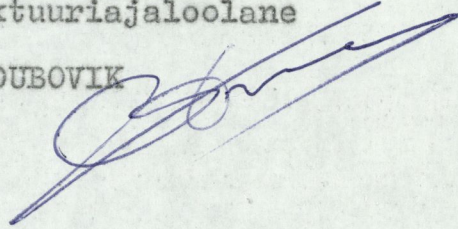
T. BÖCKLER

G. JERET

Tallinn 1988.a.

Kõite koostas: arhitektuuriajaloolane

Boris DUBOVIK

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Boris Dubovik', written over the typed name. The signature is stylized and cursive.

SISUKORD

SISSEJUHATUS

VÄLIUURIMISTE TULEMUSTE KIRJELDUS

1. Keldrikorrus
2. I korrus
3. II korrus
4. Katusekorrus
5. Fassaadid

KOKKUVÕTE

JOONISTE LOETELU

FOTODE NIMEKIRI

FOTOD

JOONISED

SISSEJUHATUS

Käesolev väliuurimiste aruanne on koostatud seoses Tallinna vanalinna IX kv. lõunaosa regenereerimisega "Interklubiks" (leping nr. I - 88 135 ENSV Kultuuriministeeriumiga).

Esitatud aruanne hõlmab kinnistul nr. 138 paiknevat õuehoonet "H" (Lai t. 23 "H").

Väliuurimistega mainitud hoones alustati 1983.a.¹, kuid siis piirduiti ainult fassaadidega, kuna hoone oli tollal elanikest vabastamata. Käesolev aruanne põhineb 1986./87.a. autori juhatusel läbi viidud väliuurimistel hoone esimesel ja teisel korrusel. Keldriruumid olid prahi ja veega täitunud ning seetõttu tehti seal ainult vaatlusi.

Arvesse võttes, et objektil algavad kohe ulatuslikud ehitustööd, on käesolevas aruandes loetletud ka probleemid, mille selgitamine nõuab ulatuslikke konstruktsioonide avamist.

Väliuurimiste kirjeldusel on kasutatud hoone ülesmõõtmisjooniseid 83205 - M-1-17 ja 18 mõõdus 1 : 100. Sondaažid M 1 : 20 vormistasid tehnikud J. Punger ja E. Tanneberg, fotograaf objektile oli A. Tenno.

¹ T. Erilt, T. Hagelberg. Tallinn, kv. 9 lõunaosa uurimiste I etapp. Koode IV. Lai t. 23 õuehoonete ajalooline ülevaade ja arhitektuursete ning konstruktiivsete detailide inventeerimise aruanne. KRPI 1983, arh. nr. A-1100.

VÄLIUURIMISTE TULEMUSTE KIRJELDUS

1. Keldriruumid

Keldrid on ainult hoone põhjapoolses osas, s.o. I korruse ruumide 1 - 5 all. Ruumi nr. 5 alune keldriruum on kaetud ristvõlviga - fotod 1 ja 2. Ruumi NO-nurgas on näha silluskaarega ava (kinni müüritud ava) - foto 3, mis võiks olla hüpokaust-ruumi kütteava. Ava funktsioone on aga võimalik selgitada pärast ulatuslikke avamistöid põranda osas ruumis nr. 4.

Hoone idapoolne keldriruum on kaetud silindervõlviga - foto 4. Ruumi N-seinas (sissepääsu kõrval) on kinni müüritud aknanišš - foto 5. Keldri W-seinas paikneva kaare sees on säilinud 2 lõõri - foto 6. Samuti kui läänepoolse keldriruumi O-seina puhul, on ka siin raske täpselt määrata mainitud lõõride funktsiooni. Võib eeldada, et tegu on ventilatsioonilõõridega, mis aga Tallinna vanalinna elamute juures seni teadmata.

2. Esimene korrus

Ruumis nr. 1 avastati O- ja S-seinte voodri all 2 vert. vuuki ja tellistega kinni müüritud alad. Vana krohvi järgi otsustades on tegu seinaniššidega - fotod 7 ja 8. Tuleb märkida, et ruumis nr. 9 N-seinas avati samuti vert. vuuk - foto 9, mis oli kohakuti ruumi nr. 1 S-seina vuugiga. Kõsimus kuulub täpsustamisele ruumide nr.nr. 1 ja 9 vahelise seina ulatusliku avamise käigus.

N-seina aknanišid on ümberehituste käigus sisse rajatud.

Ruumi nr. 3 O-seinas tehtud sondaaž näitas, et enne praeguse puittrepi ehitamist - foto 10 (stiili järgi trepp võidi ehitada 19. saj. teisel poolel) sellel kohal võis olla ka sissepääs mantelkorstna alusesse (foto 11, joon. 4, sond. I). Praegu viib mantelkorstna alla ruumi nr. 4 otse õuest eraldi uks. Mantelkorstna konstruktsioon on mitmete ümberehituste tulemus. Originaalist on säilinud põhiseinad tellisplommidega ja N-poolne pae-kivist silluskaar. Praegune võlv suitsulõõriga on sekundaarne (fotod 12, 13, 14, 15; joon. 5, 6, 7, 8).

Kõige rohkem üllatusi tõi ruumi nr. 5 uurimine.

S-seina osas on säilinud topeltnišš raidkivist konsooli ja baasiga vahepostiga (fotod 16, 17; joon. 9). Analoogete seinanišše raidkivist vahepostiga võib leida ka teistes Tallinna keskaegsetes elamutes. Laudpõranda sondaaž näitas, et algne põrand selles ruumis oli paeplaatidest (foto 23). Seinanišš oli ka W-seinas, kuid praegu on ta kinni müüritud. Samas seinas on sekundaarsena kasutatud mitmeid keskaegse akna profileeritud detaile (foto 18, joon. 10). N-seina uurimine näitas, et praegune sissepääs keldrisse on ehitatud siin varem eksisteerinud ava (akna?) asemel - avast on säilinud vasak põsk ning silluskaare fragment (foto 19, joon. 11). Kõrval olev aken on hilisem, sisse murtud (foto 20). Põhjaseina varasemale päritolule viitab fakt, et W-sein on ehitatud N-seina vastu (foto 18), W-seinas avastatud raidkivid võivad samuti pärineda N-seina keskaegsetest akendest. Samale viitavad ka akende detailid, mis on säilinud fassaadil.

Kõige suurem üllatus oli, kui naivistliku laemaali all (fo-

to 21) avastati profileeritud laetalad (foto 22, joon. 10). Tuleb märkida, et ühe tala profiil on erinev teistest (joon. 10 võrdle profiil "a" ja "b"). Esialgse vaatluse põhjal võib öelda, et talad olid polükroomsed.

Ruumis nr. 6, võrreldes eelmise ruumiga, N-sein oli ehitatud W-seina vastu (foto 24). Seda, et just selle ruumi ulatuses algne N-sein lõppes, näitab ka fassaadis leitud vertikaalne vuuk. Samas ruumis N-seina juures avati endise suure ava vasak külg ja puitsillus (foto 25), S-seinas - kinni müüritud nišš.

Ruumis nr. 7 N-seina juures mõlemad nurgad olid seotud. Kui arvestada, et ruumi nr. 6 S-seinas vertikaalset vuuki ei leitud, siis võib oletada, et ruumi nr. 7 W-, N- ja O-seinad ehitati korraga.

Ruumis nr. 8 oli esmaseks ülesandeks kontrollida võlvide seost põhiseintega. Läbiviidud sondaazide tulemused olid järgmised. Nii N- kui ka O-seina juures, kus võlvid toetuvad eenduvatele piilaritele, on eenduvad osad ^esinde suhtes sekundaarsed (fotod 26, 27 ja 28, 29). S-seina juures võlv katab varem siin eksisteerinud akent (foto 30, joon. 13, vaade "B"). N-seina keskiilarist 30 cm lääne poole avastati vertikaalvuuk, mis jätkus kuni vundamendi lõpuni (fotod 28, 29, joon. 12). Alates sellest vuugist on ruumi nr. 8 lääneosa ehitatud koos võlvidega. Enne võlvide ehitamist ruumis nr. 8 pidid eksisteerima idapoolne osa N-seinast, O-sein ja S-sein. Seda, et võlvid on ehitatud koos W-seinaga, tõestab asjaolu, et, kui ruumi nr. 8 idaosa on kaetud ristvõlviga (fotod 27, 31), siis läänepoolne osa koos W-seinaga moodustavad silindervõlvi (foto 32). Uurides ruumi SO-nurka selgus, et S-sein oli ehitatud O-seina vastu (foto 33). Tuleb märkida, et ka siin avastati vertikaalvuuk

O-seinas võlvi toest 80 cm N poole. Siinjuures see vuuk vundamenti ei löika ja vundament ise on mingisuguse varasema ehitise jäänus, sest tema suund ei ühtu praeguse O-seina suunaga, vaid kaldub rohkem ida poole (foto 34, joon. 13). Kui arvestada, et ruumi nr. 9 S-sein jätkus W poole, siis võib oletada, et leitud vuuk ruumis nr. 8 määrab ruumi nr. 9 S-seina välisnurga.

Ruumis nr. 9 kontrolliti kõigepealt nurgaseoseid. Tulemused olid järgmised: nii W- kui ka O-seinad olid ehitatud N- ja S-seinte vastu - teiste sõnadega, W- ja O-seinad on N- ja S-seinte suhtes sekundaarsed. Lintsondaaž S-seina ulatuses tulemusi ei toonud - ühtegi vertikaalset vuuki, mis viitaks ümberehitusele, ei avastatud. Seinna keskosas leiti ainult üks väike tellistega vormistatud seinanišš (kõnnilanišš?) - foto 35. N-seina juures avastatud vertikaalne vuuk on kirjeldatud lk. , foto 9.

W-seina uurimine tõi nähtavale kaks kinnimüritud seinanišši (vt. joon. 14). Detailne analüüs näitas, et lõunapoolne nišš, mille laius oli 172 cm ja millel oli paekividest silluskaar, võis olla kunagise värava ava müüris paksusega 70 cm. Ja alles hiljem teiselt poolt (ruumi nr. 9 poolt) ehitati voodermüüri.

Analoogne situatsioon võis olla ka N-poolse ava juures - eriti kui arvestada, et ka siin on laius peaaegu sama - 167 cm. Siin ei ole aga säilinud kaarsillus. Mainitud ava ülemises tsoonis avati väliuurimise käigus üks raidkivi, mis võis olla raidportaali kaares (vt. joon. 14, detail "A" ning foto 36).

Peale seinte uurimist kaevati ruumis nr. 9 mitmed šurfid. S-seina keskosas avati paeplaatidest põrand (praegusest laudpõrandast 13 cm allpool). Sellest veel 30 cm madalamal tuli välja munakivisillutus (vt. joon. 15, foto 37). Samas kaevati välja

S-seina kaarvundamendid, mida võis näha ka teisel pool müüri. Ruumi SW-nurga (76 cm allpool^{al} olevat põrandat) avati 105 cm laiune vundament, mis kulges W-seinaga paralleelselt umb. 3,5 m. Edasi seda vundamenti šurfides ei avastatud (fotod 38, 39, joon. 16).

NW-nurgas vundamendid ei olnud seotud – W-sein oli ehitatud N-seina vastu. Samuti avastati šurfis N-seina vastu ehitatud 58 cm laiune kontrforss, mis viitab sellele, et varem N-sein oli välissein (foto 40, joon. 16). Selleks et kontrollida N-seina idapoolses osas avatud vertikaalse vuugi jätkumist vundamentides, oli kavatsus rajada šurf. Šurfi asemel avastati neljakandiline segalaost (ränd- ja paekivi) kaev (vt. fotod 9, 41, joon. 17), mis oli ehitatud vastu N-seina. Oma mõõtude ja konstruktsiooni poolest oli see ilmselt veekogumiskaev. Kõrguse suhtes võib öelda, et kaevu ülemine ots (umb. 90 cm) on juurde laotud.

3. Teine korrus

Ruumis nr. 10 on märkimisväärseks ainult N-seina läänepoolses osas säilinud kaks raidkonsooli. Arvestades nende asukohta (mantelkorstna kehandi taga), võib oletada, et nende peale oli ehitatud eenduv lisakorsten.

Ruumi nr. 11 NO-nurgas avati plaatsillusega seinanišš ning selle kõrval (30 cm kaugusel lääne poole) vertikaalne vuuk, mille idapoolne külg oli krohvitud (foto 42, joon. 18, sondaaž "b"). Ilmselt oli siin varasem aknaava. Tulles tagasi niši juurde, tuleb märkida, et selle vasakpõse ehitamisel kasutati sekundaarselt keskaegseid raidkive. Niši juures teostati ka põrandasondaaž, mille tulemusena avati praegusest põrandast 12 cm allpool vana

laudpõrand ning üksteisega kõrvuti paigaldatud taladest esimese ja teise korruse vahelagi, mille isoleerimiseks kasutati kasetohtu (foto 43, joon. 18).

Ruumi O-seina SO-nurgas avati veel üks kaarsillusega seinanišš (foto 44, joon. 18, sondaaž "a").

Analoogne olukord oli S-seina juures, kus samuti avastati seinanišše. Üks nendest on praegu poolitatud vaheseinaga, mis viitab sellele, et algul ruumid nr.nr. 11 ja 12 moodustasid ühe ruumi (fotod 45, 46, joon. 19). Mõlema ruumi aknad on hiljem sisse raiutud ning nende nišid parandatud tellistega (fotod 47, 48). Ja siiski, võrreldes kõikide ülejäänud säilinud puitakendega, on just selle ruumi akende profiilid kõige vanemad (võrdle joon. 20 ja 21 ning fotod 47 ja 49).

Väga oluline detail leiti ruumi lääneseina juures, kus avati mantelkorstna nurga fragment. See, et nurk oli terve põrandast laeni, viitab sellele, et algul teisel korrusel ei elatud, kuna vastasel juhul oleks siin tehtud osaline mantelkorstna siselõige kõõgi jaoks (foto 50, joon. 22). Mantelkorstna kõrval oli sisseehitatud seinakapp, otsustades keskosas säilinud puuklotside (kapiseinte kimmid) järgi (foto 51).

Ruumis nr. 14 (praegusest aknast veidi lääne pool) eksisteeris varem mingisugune kaarsillusega seinanišš (?) (foto 52, joon. 4, sondaaž II).

Ruumis nr. 15 kontrolliti NO-nurka, kus selgelt oli näha, et N-sein ehitati O-seina vastu (foto 53).

Nii ruumis nr. 14 kui ka nr. 15 on praegused aknad hiljem sisse murtud (laiendatud) (fotod 52, 54).

Samuti kontrolliti ruumi nr. 14 varasema S-seina eksisteerimist. Kahjuks, seoses hilisemate ümberehitustega, kõik jäänused

on hävinud (foto 55).

Ruumi nr. 20 NO-nurgas avati vertikaalvuuk, mis kinnitas eelpool öeldut, s.o. ruumide nr.nr. 9 ja 10 W-seina sekundaarsust N-seina suhtes (foto 56).

Ülejäänud ruumides hoone arhitektuuri kohta uusi andmeid ei ole avastatud.

4. Katusekorrus

Kogu katusekonstruktsioon on 50-ndate aastate kapitaalse ümberehituse tulemus ja arhitektuurselt väärtusetu.

5. Fassaadid

Nagu eelpool öeldud, toimus fassaadide uurimine varem ja selle kohta on koostatud eraldi aruanne (vt. lk. 4, viide 1).

Oma poolt lisaks järgmist. Põhjapoolses fassaadis on avastatud mitmed elemendid, mis pole seotud fassaadi taga asuvate ruumidega. Need on raidkivist kaksikakna raam läänepoolse keldrissepeäsu kohal (foto 57) ja silluskaare fragment ruumi nr. 4 sissepeäsu kõrval (foto 58). Võrreldes peaukse kõrval avastatud kaksikakna raidraamiga, mis tegelikult on kokku pandud erinevatest detailidest (foto 59), on läänepoolne raidaken õigetest detailidest in situ (foto 60). Arvestades selle kõrval säilinud akna aluskivi fragmenti (foto 60), võib nendest elementidest rekonstrueerida Tallinna keskaegsete elamute juures hästi tuntud nn. topeltakna. Nii see aken kui ka ruumi nr. 4 välisukse kõrval olev silluskaar võisid eksisteerida ainult enne keldriruumide ehitamist, seega ka enne praegust plaanilahendust!

KOKKUVÕTE

Summeerides ülalesitatut, võib öelda järgmist.

Selgus, et kõiki üleskerkinud küsimusi antud uurimiste käigus lahendada ei õnnestunud, kuid siiski hoone ajalooost ettekujutus täienes.

Samuti selgus, et tänapäevani säilinud hoone gabariidid on moodustunud mitmete erinevatel aegadel püstitatud osade kokkuhitamise teel. Kõige varasemad osad on osaliselt (kõrguse suhtes) põhjapoolne fassaad kuni ruumi nr. 5 läänepoolse seinani, ruumide nr.nr. 1, 2, 4, 5 lõunapoolne sein. Ruumi nr. 9 lõunapoolne sein oli algul tõenäoselt ehitatud kinnistu 134 piirde müürina, mis ruumi nr. 9 SW-nurgast suundus Aida tänava poole (teisel pool, s.o. kinnistu 134 territooriumil on samal kohal sissenurk seotud). Eeldada võib, et piirdemüür jätkus ida poole kuni Laia tänavani.

Milline oli algne plaanilahendus esialgsel "H" hoonel ruumide nr. 1 kuni nr. 5 piires, selgitada ei õnnestunud. Ja alles järgmisel ehitusetapil kujunes enam-vähem tänapäevani säilinud plaanilahendusega eraldi seisev väike hoone ruumide nr. 1 kuni nr. 5 mahus koos mantelkorstna ja eluruumiga (ruum nr. 5). Ilmselt sellel etapil teisel korrusel veel ei elatud.

Kolmandal etapil ehitati ümber teine korrus elukorteriteks (sellest perioodist ongi säilinud ruumide nr.nr. 11 ja 12 aknad), ehitati juurde ruumid nr. 6 ja 15 koos võlvitud saaliga nr. 8 ning ruumide nr. 9, 10 idasein. Viimane suur ümberehitus puudutas kõige rohkem akende ja osaliselt ka plaanilahenduse muutmist ning tänaseni säilinud trepikoja ehitamist.

Kõige rohkem tekitab probleeme nende ehitusetappide dateerimine. Antud juhul saab kasutada osaliselt ainult L. Tiigi andmeid ja arhitektuuri võrdlevat analüüsi. Teame, et kuni 1514.a. kogu kinnistu 138-A territoorium kuulus kinnistu 138 (Lai t. 23) juurde. Seejärel aastail 1514-1726 moodustas 138-A omaette valduse, 1726.a. need jälle liideti. Esimene (ja viimane) otsene viide hoonele "H" kirjalikes allikates on aastast 1524, kui mainitakse uut talli maja taga, õuevärava juures. Seda viidet võiks kasutada tugipunktina ainult siis, kui me oleks suutelised lokaliseerima mainitud õuevärava asukoha või vähemalt määrama kinnistute 138 ja 138-A vahelist piiri pärast 1514. aastat. Meie arvates piir võis olla ainult ruumide nr.nr. 1 kuni 5 lõunaseina joonel, kuid õuevärava asukoht ei ole ikka selge. Oletatava piirdemüüri joont kinnitab see, et kogu ruumide 1 kuni 5 lõunaseina ulatuses ei ole avastatud ühtegi müüri läbivat ava. Oma poolt see asjaolu viitab sellele, et meie poolt oletatud esimene väike hoone ehitati pärast 1514.a. ja kuulus kinnistu 138, aga mitte 138-A juurde. Samuti pole teada, mis oli sel ajal kinnistu 138-A territooriumil.

Järgmine ümberehitus võis toimuda kusagil 17. saj. keskpaigas. Selle kohta viitavad paljud sekundaarsena kasutatud raidkivid, mõnikord, nagu see oli ühe fassaadi aknaga (foto 59), tahteti neid kasutada ka konstruktiivsete detailidena. Sellist ehituslaadi võib jälgida ka teiste Tallinna elamute juures, kus originaalsetest keskaegsetest detailidest püüti suvaliselt kokku panna samad konstruktsioonid, näiteks raidaknad või kaubaluugid. Kõige parem näide selle kohta on maja Hobuse t. 12. Seda võib seletada Liivi sõja tagajärgedega, mille tulemusena veel 17. saj. algul

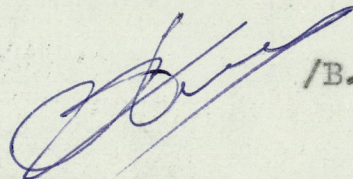
Tallinnas olid majade varemed või isegi tühjad platsid. Põhjus oli mitte ainult sõjapurustustes, vaid ka peremeeste puudumises (paljud olid surnud katku tõttu). Sama asjaolu põhjustas ka seda, et linnas jäi vähe ehitusmeisterid.

Kolmanda perioodi dateerimisel on lähtutud järgmistest momentidest. Ruumid nr.nr. 8 ja 9 tekkisid tõenäoliselt alles siis, kui hoone kuulus ühele valdajale – seega mitte varem kui 1726.a. Veel täpsemini aitavad dateerida teise korruse ruumide nr. 11 ja nr. 12 säilinud akende profiilid. J. Tajchman Torunis ja Gdanskis dateerib analoogsed profiile 18. saj. keskpaigaga (umb. 1740-1756), mis sobib ka meil.²

Ja viimane ümberehitus, otsustades korruste vahelise trepi ja akende järgi, võis toimuda kusagil 19. saj. keskpaiku.

Lõpetamiseks tuleb mainida, et tänapäevani säilinud põhigabriidid hoone "H" on saanud läbi keerulise arhitektuurse arengu kuni 18. saj. keskpaigani. Kui asukoha järgi hoone "H" kuulub Tallinnas tuntud hoovimajade hulka, siis võrreldes teiste hoovimajadega sisaldab ta omapäraseid jooni, kuna siin on ühe katuse alla koondatud mitu funktsiooni – elamu, võlvitud ait ja hobuse-tall (tõllakuur?).

Juuni, 1988.a.

 /B. Dubovik/

² J. Tajchman. Nowożytna stolarka okienna W Polsce. Studia i materiały PKZ. Warszawa, 1979, lk. 92, 93.

JOONISTE LOETELU

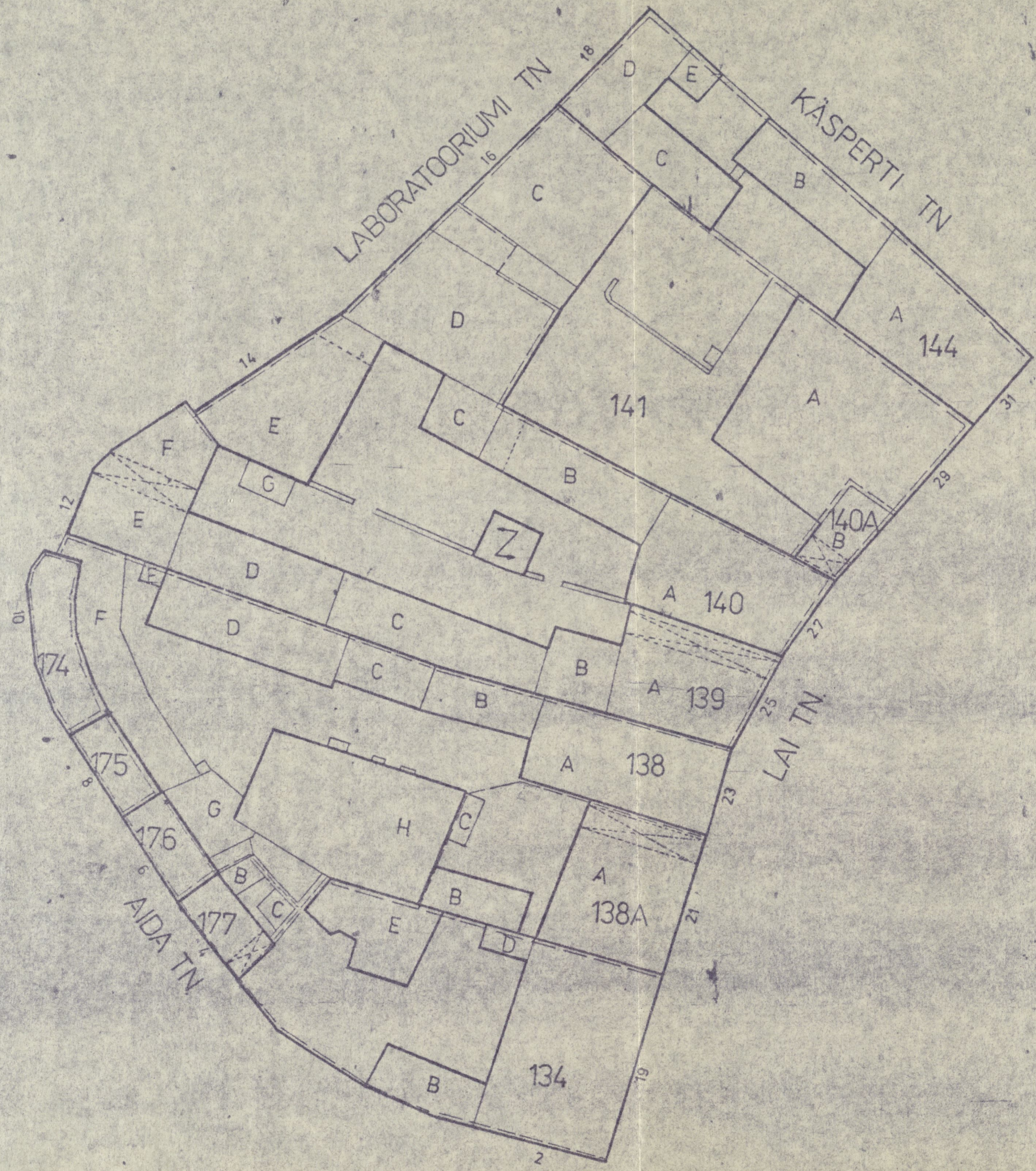
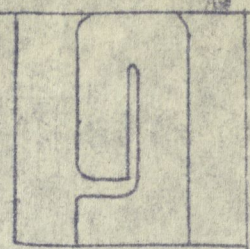
- Leht 1. 9. kvartali skeem
" 2. "H" hoone esimese korruse plaan
" 3. "H" hoone teise korruse plaan ja lõige
" 4. Ruumi nr. 3 lõuna- ja ruumi nr. 14 põhjapoolse seinte sondaažid
" 5. Ruumi nr. 4 põhiplaan
" 6. Sama, W- ja O-seina vaade
" 7. Sama, S-seina vaade
" 8. Sama, N-seina vaade
" 9. Ruumi nr. 5 S-seina vaade
" 10. Sama ruumi W-seina vaade ning talade profiilid
" 11. Sama ruumi N-seina vaade
" 12. Ruumi nr. 8 N-seina lääne-võlvistiku all seinavaade
" 13. Sama ruumi S-seina plaan ja vaated
" 14. Ruumi nr. 9 lääneseiina vaade
" 15. Sama ruumi S-seinas avastatud seinaniši ning surfi vaade ja lõige
" 16. Sama ruumi W-seina ääres teostatud šurfide plaanid ja lõiked
" 17. Sama ruumi N-seina juures avastatud kaevu plaan ja lõige
" 18. Teise korruse ruumi nr. 11 N- ja O-seina sondaažide vaated
" 19. Ruumide nr. 11 ja nr. 12 S-seina vaade ja plaan
" 20. Ruumide nr. 11 ja nr. 12 N-seina akende profiilid
" 21. Ruumi nr. 13 N-seina akna profiilid
" 22. Ruumi nr. 13 S-seina vaade.

Fotode nimekiri

1. Läänepoolse keldri SW nurk. N-32991/1
2. Sama, lõunasein. Vaade põhjast. N-32991/2
3. Sama, ruumi NO nurk. On näha tellistega kinnimüüritud kaarsilluga ava. N-32991/3
4. Idapoolse keldri üldvaade läänest. N-32992
5. Sama, ruumi, põhjaseinas kinnimüüritud aknanišš. N-32993/1
6. Ruumi W seinajuures kaks ventikatsioonilõõri.
Vaade idast. N-32993/2
7. Ruumi I SO nurk. N-32994/1
8. Sama ruumi S seinavaade. N-32994/2
9. Ruumi 9 NO nurk. On hästi näha N seinas avastatud vertikaalsed vuugid. N-32990/3
10. Ruumide 13 ja 13 vaheline puittrapp. N-32995
11. Ruumi 3 S seinavaade. N-32996.
12. Ruumi 4 või mantelkorstna SO nurk. N-32997
13. Sama, vaade läänest. N-32998/1
14. Sama, vaade idaseinapeale. N-32998/3
15. Sama, võlvi suitsulõõriava. N-32998/2
16. Ruumi 5 S seinavaade. N-33000/1
17. Sama, seinanišši raidkivist vahepost. N-32999
18. Sama, W seinavaade, On näha sekundaarsed kasutatud raidkive ning vuuk N ja W seinavahel. N-33000/2
19. Sama, vaade N seinapoole. Vaade lõunast. N-33001/1

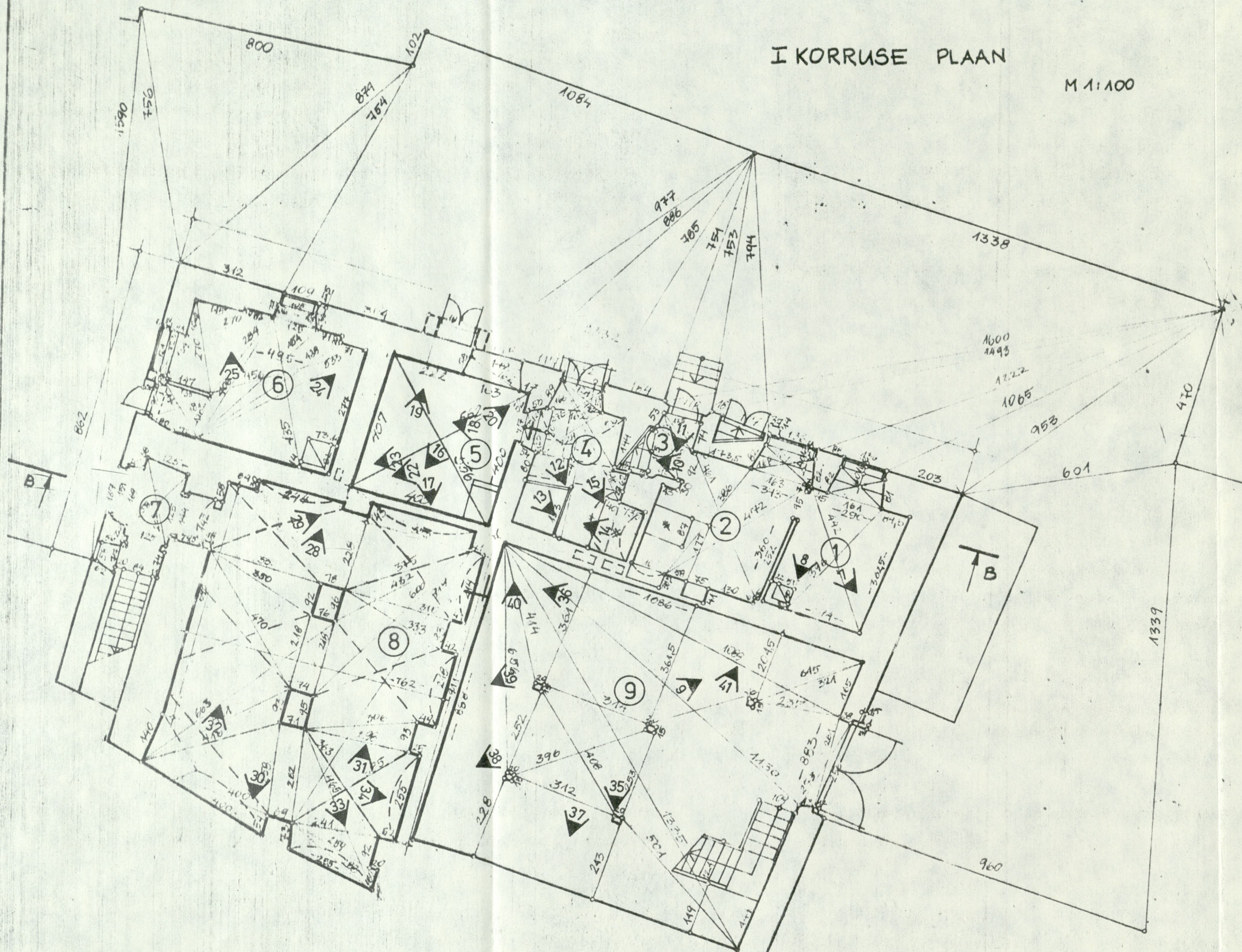
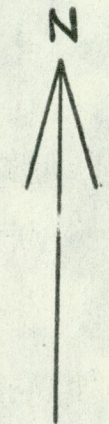
- 17
20. Sama, N seinaken. N-33001/2
 21. Sama, primitivistlik maaling, mis kattis kinni ruumi talalagi. N-33002
 22. Sama, avastatud profileeritud talalagi. N-33003/1
 23. Sama, ruumi SW nurk. On näha paeplaatidest pörand. N-33003/2
 24. Ruumi 6 NO nurk. N-33004/1
 25. Sama, N seinavaade. N-33004/2
 26. Ruumi 8 NO nurk. N-33006/1
 27. Sama, idapoolse lõõvi üldvaade põhjast. N-33006/3
 28. N seinas avastatud vuuk keskpillari juures. N-33005/1
 29. Sama, vaade vundamendile. N-33005/2
 30. S seinas keskpillari taga kinnimüüritud aknaava. N-33007/1X
 31. Idapoolse lõõvi üldvaade lõunast. N-33006/2
 32. Läänepoolse lõõvi üldvaade lõunast. N-33007/2
 33. Ruumi 8 SO nurk. N-33008/1
 34. Ruumi SO nurga kõrval O seinal avatus vuuk. Vaade läänest. N-33008/2
 35. Ruumi 9 S seinakeskosa. Vaade põhjast. N-33009/1
 36. Sama ruumi W seinas põhjapoolne kinnimüüritud ava. Vaade idast. N-33011/1
 37. S seinas juures avatud paeplaatidest pörand fragment. N-33009/2
 38. Ruumi SW nurgas väljakaevatud varasema ehitise vundament. Vaade põhjast. N-33010/1
 39. Sama, vaade W seinas keskosas. N-33010/2
 40. Ruumi NW nurgas avatud N seinas kontraforss. Vaade lõunast. N-33011/2

41. Ruumi 9 N seinajuures avastatud meekogumiskaev.
vaade lõunast. N-32990/2
42. Ruumi 11 NO nurk. Seinanišši kõrval on hästi näha varasema
ava krohvitud põsk. N-33012
43. Sama, vaade põranda sondažipeale. Vaade läänest. N-33015/1
44. Sama ruumi SO nurgas avastatud kinnimüüritud seinaniššile.
N-33013
45. Sama ruumi S seinas leitud nišši vaade põhjast. N-33014/1
46. Sama nišši vaade ruumi 12 poolt. N-33014/2
47. Ruumi 11 aknavaade. N-33015/2
48. Ruumi 12 N seinavaade. N-33015/3
49. Ruumi 13 N seinas asuva akna vaade. N-33016
50. M_entelkorstna nurga vaade ruumi 12 poolt, Vaade idast.
N-33016/3
51. Ruumi 13 S seinas säilinud seinakapinišš.
Vaade põhjast. N-33016/1
52. Ruumi 14 NW nurk. N-33017/1
53. Ruumi 15 NO nurk. Hästi näha, et N sein ehitatud O seina vastu.
N-33017/2
54. Sama, üldvaade koos aknaga. N-33017/3
55. Ruumi 14 SW nurk. N-33018
56. Ruumi 20 NO nurk. N-33019
57. Hoone "H" põhjapoolse fassaadi lääneosa vaade. Hästi näha esi-
mese hoone läänepoolse piiri ning raidkiviakna jäänused.
Vaade põhjast. N-
58. Sama, ruumi 5 sissepääsu kõrval säilinud kaarsilluse fragmen-
di vaade. N
59. Ruumi 3 ukse kõrval ~~avastatud~~ avastatud raidkivist akna fragment.
N-
60. Sama, mis 57, detailivaade N-

I KORRUSE PIAAN

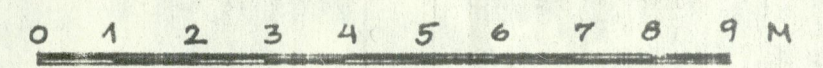
M 1:100

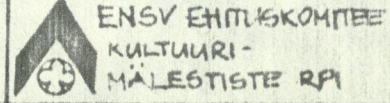

MÄRKUS:

1. HOONE PÕHJAKÜLJES OLEVAT KAHT VÄIKEST KELDRI EI OLNUD VÕIMALIK MÕÖDISTADA.
2. MÕÖDISTAMISEL ON ALUSMATERJALINA KASUTATUD G. PÕLLUVEERI POOLT KOOSTATUD LAI TN. 23 MAA-ALA PIAANI (VT. KRPI ARHIIV)

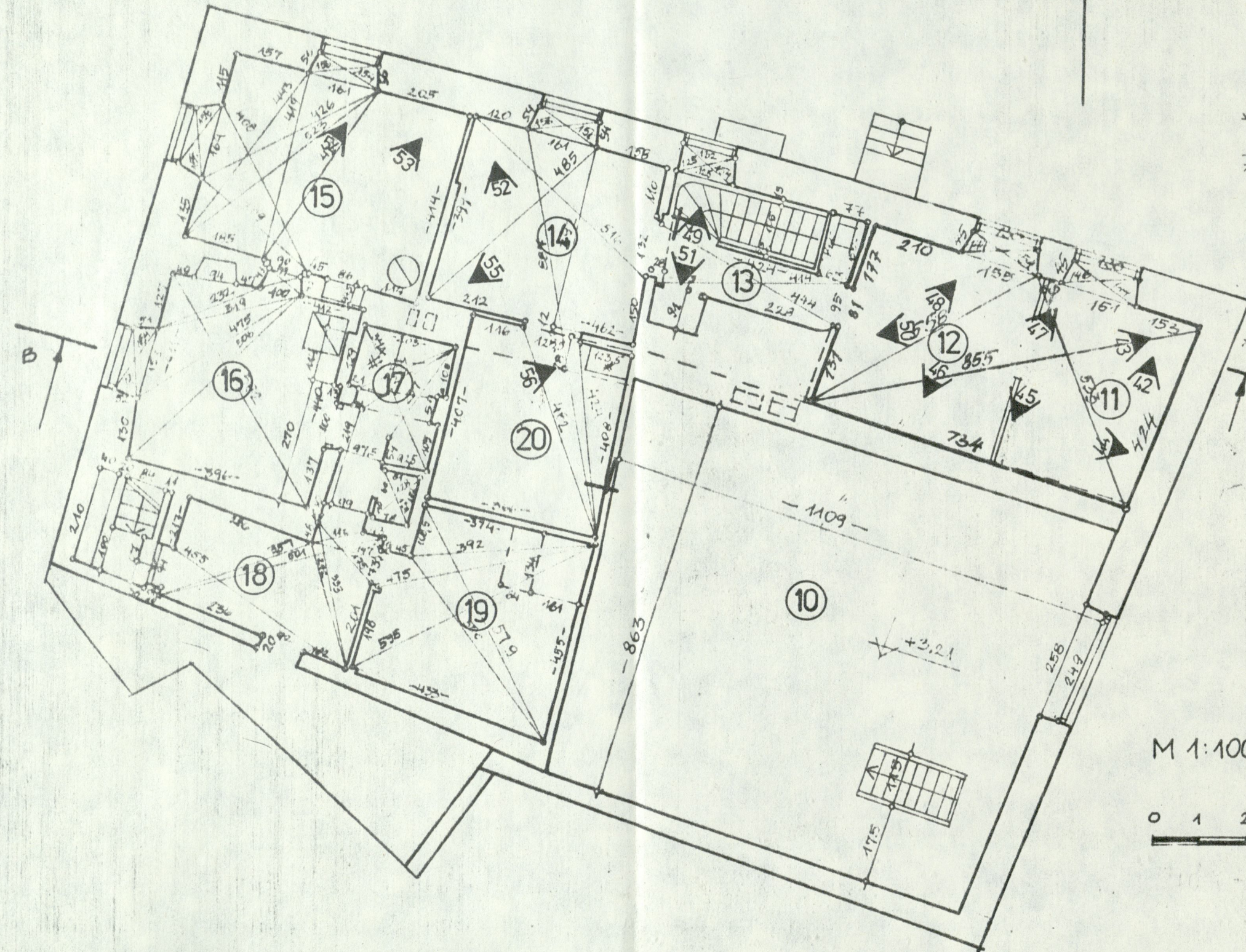
M 1:100

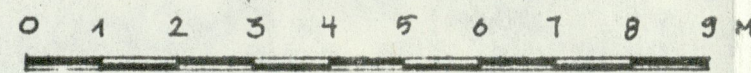
OB. JUH.	K. HOLLAND	83205-1 M-1-17	TALLINNA VANALINNA IX KV. ARH. JA TEHNILISED UURIMISED		
PR. P. INS.	G. JERET				
OB. PARH.	T. BÖCKLER	LAI TN. 23 H OSA	STAAD	LEHT	LEHTI
GR. JUHT.	A. EVART		M	17	
OB. AUT.	M. KOOT	I KORRUSE PIAAN	 ENSV EHTISKOMITEE KULTUURI- MÄLESTISTE RPI		
MÕÖDIST.	E. PETROV				
	L. MIKK				
JOONEST.	P. LÄLL				

II KORRUSE PLAAN

M 1:100

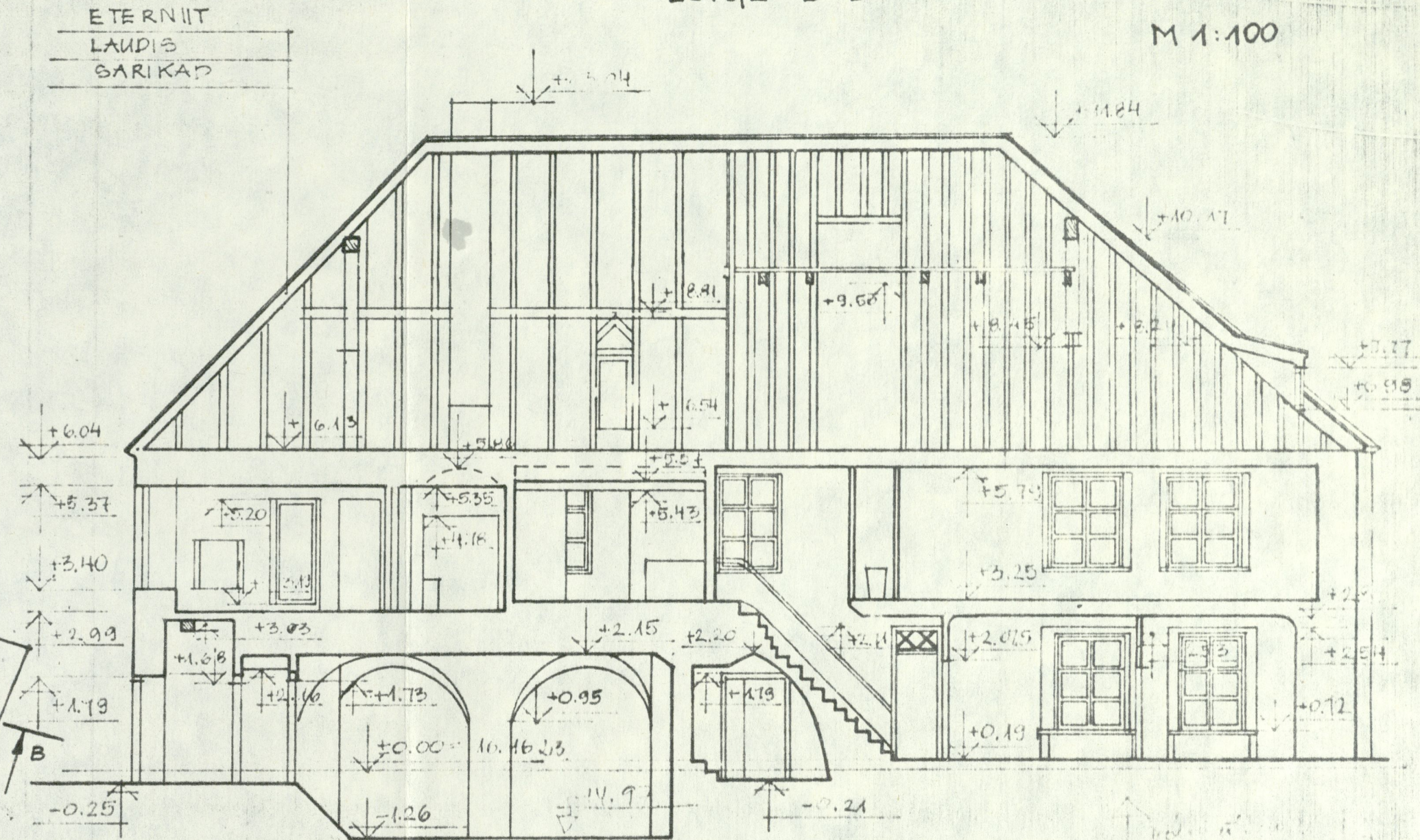

M 1:100

LÖIGE B-B

M 1:100

MÄRKUS:

1. KELDRID ON MÕODISTAMATA JUURDEPÄÄSU PUUDUMISE TÖTTU

OS JUH.	K. HOLLAND
PR. P. INS.	G. JERETT
OS. P. ARH.	T. BÖCKLER
GR. JUHT	A. EVART
OB. AUT.	M. KOOT
MÕODIST.	E. PETROY
	L. MIKK
JOONEST.	PLALL

83205-1 M-1-18

TALLINNA VANALINNA IX KV.
ARH. JA TEHNILISED UURIMISED

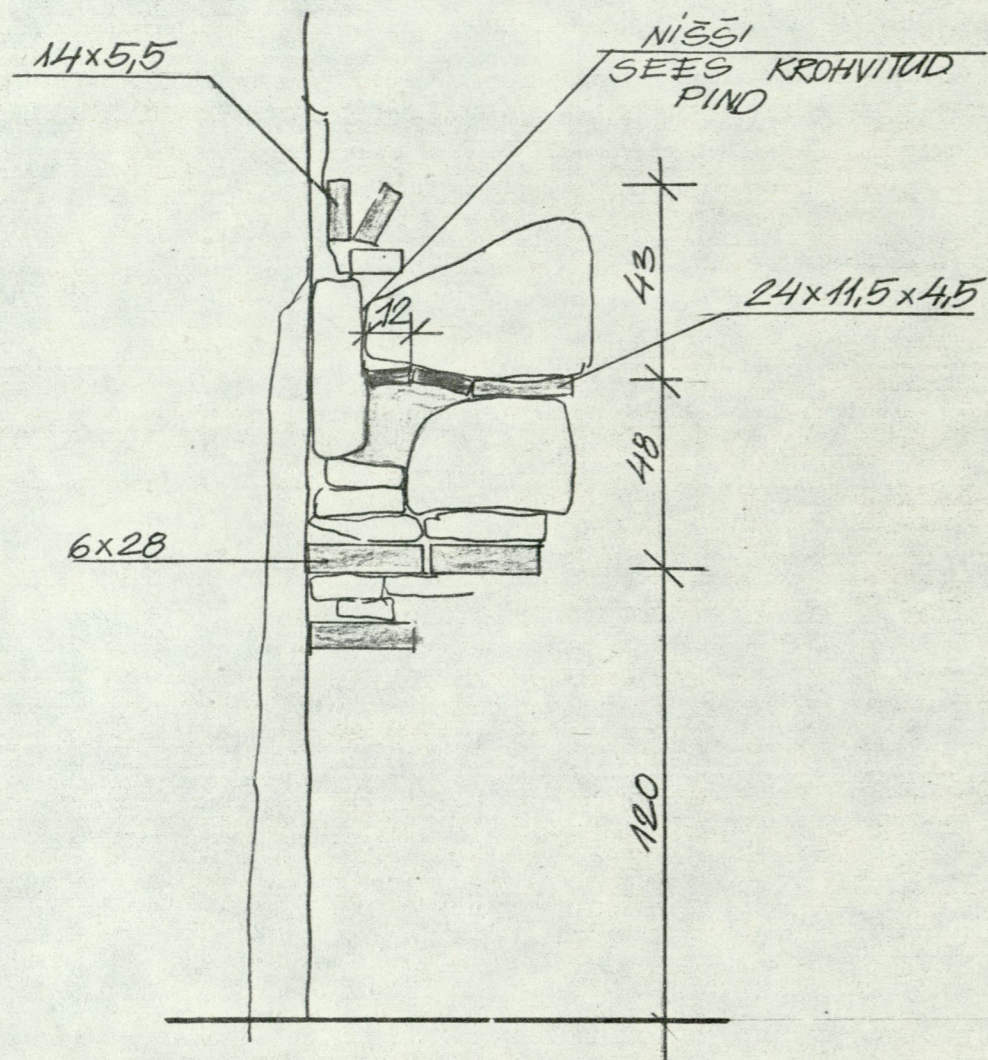
LAI TN. 23 H OSA

II KORRUSE PLAAN
LÖIGE B-B

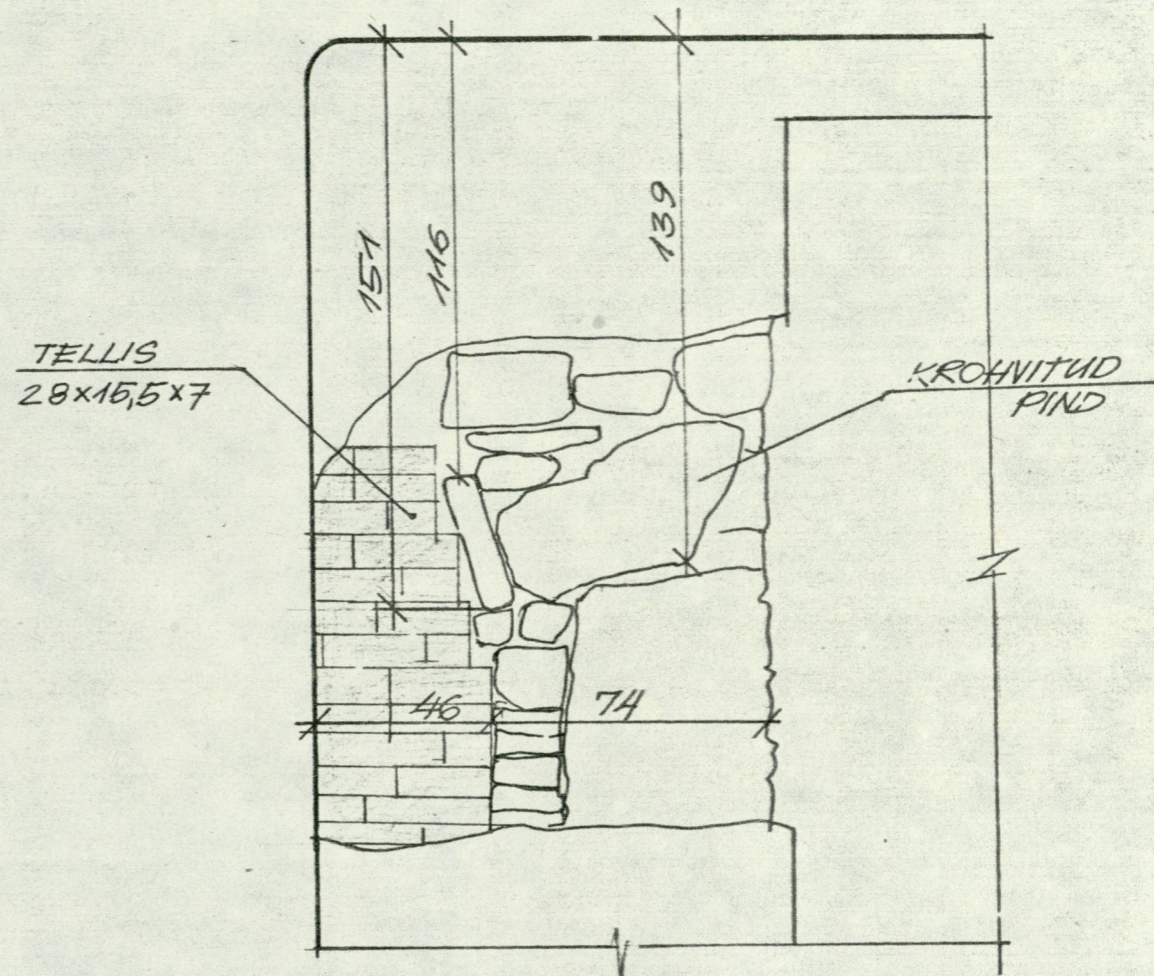
STAAP	LEHT	LEHTI
M	18	

ENSV EHTUSKOMITEE
KULTUURI-
MÄLESTISTE RA

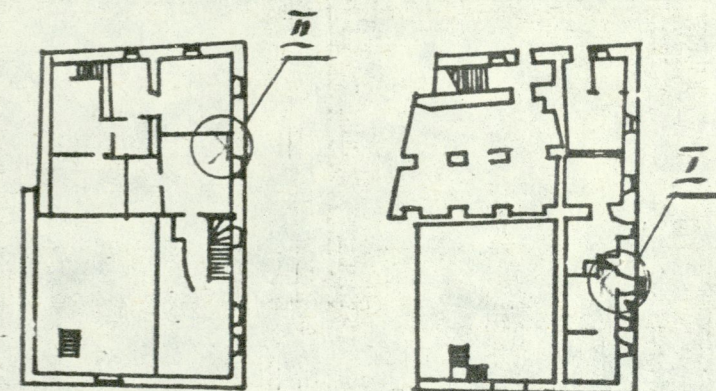
SONDAAŽ I

SONDAAŽ II

LAI 23, H' I KORRUS LAI 23, H' I KORRUS

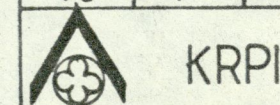
Ospajal.	J. Maiste		
Osp. parh.	T. Böckler		
Aialood.	B. Dubovik		
Möödist.	I. Pungar	Pungar	1958
Joonest.	I. Pungar	Pungar	1958

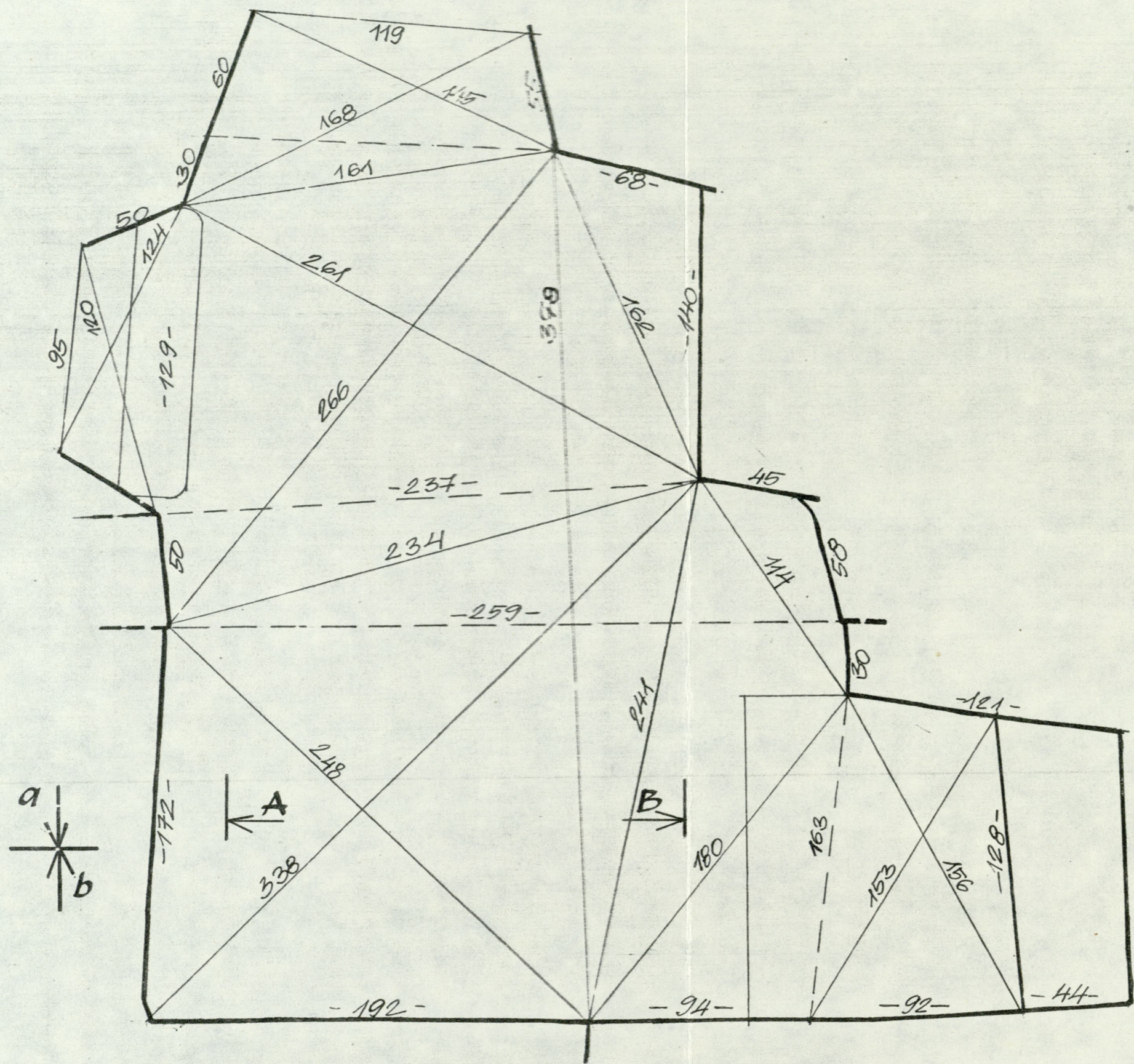
86130 - TU

ŠURF NR.

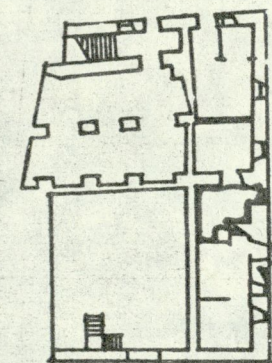
INTERKLUBI

STAAD	LEHT	LEHTI
TU	4	

LAI 23 .H' IKORRUS

23

Ospajai.	J. Maiste		
Os. parh.	T. Böckler		
Ajalool.	B. Du bovik		
Möödist.	E. Tanneberg	09.84	
Joonest.	I. Pungen	Kuugn. 09.84	

86130 - TU

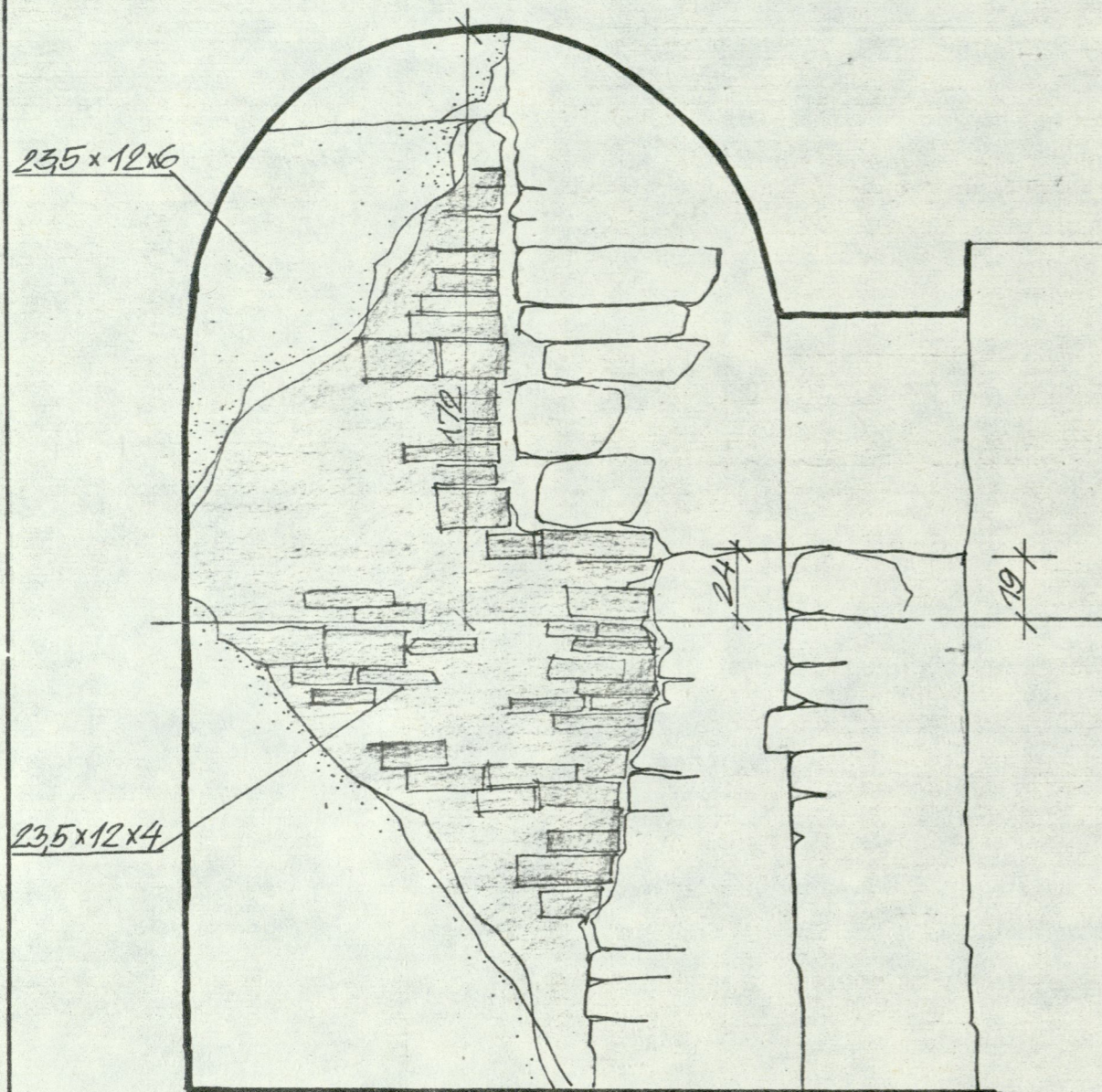
INTERKLUBI

STAAD	LEHT	LEHTI
TU	5	

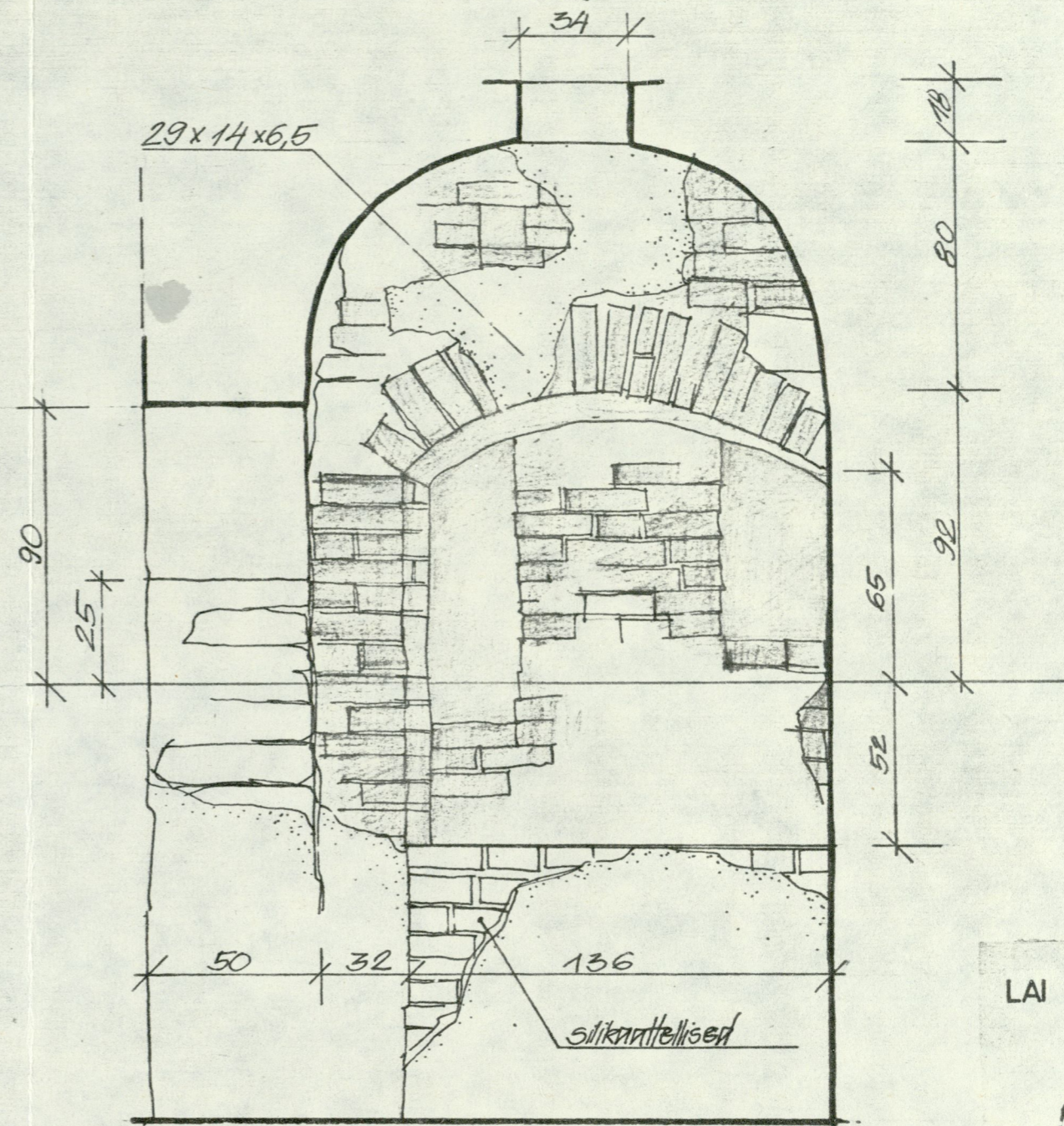

KRPI

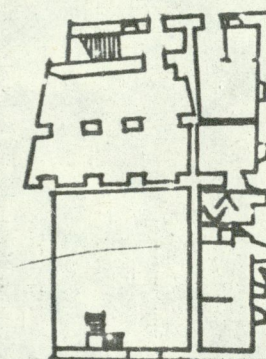
VAADE, A'

VAADE, B''

LAI 23 .H' I KORRUS

24

Osp.ajal	J. Maiste		
Osp.arh.	T. Böckler		
Ajalool.	B. Dubovik		
Möödist.	E. Tanneberg	<i>E. Tanneberg</i>	
Joonest.	I. Pungen	<i>I. Pungen</i>	

86130-TU

SONDAAŽ NR.

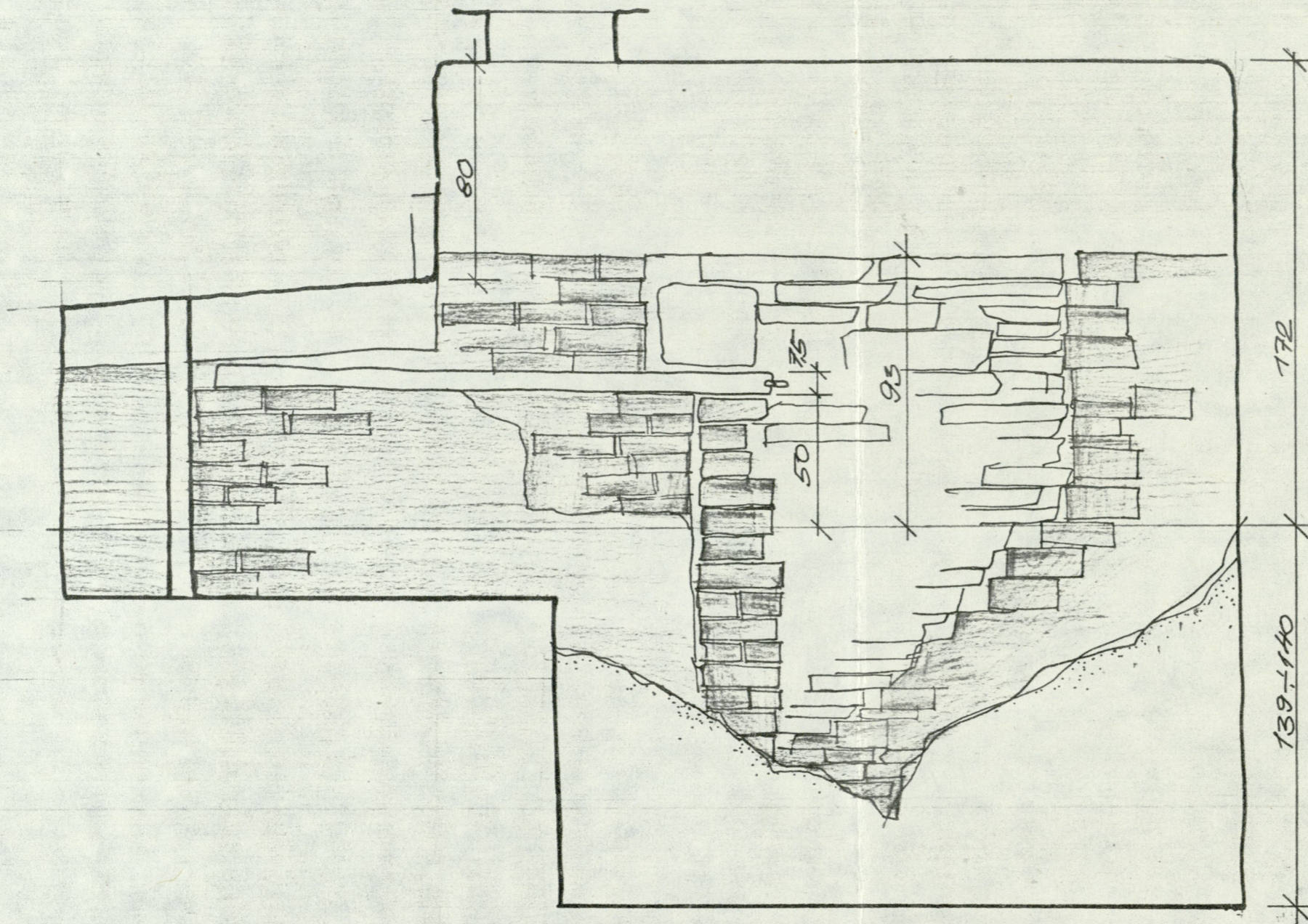
INTERKLUBI

STAAD	LEHT.	LEHTI
TU	6	

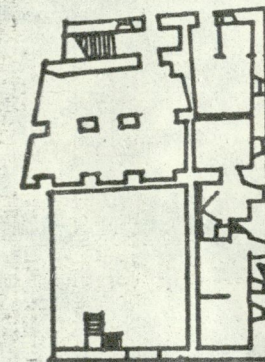

KRPI

LÕIGE a-a

LAI 23, H' I KORRUS

25

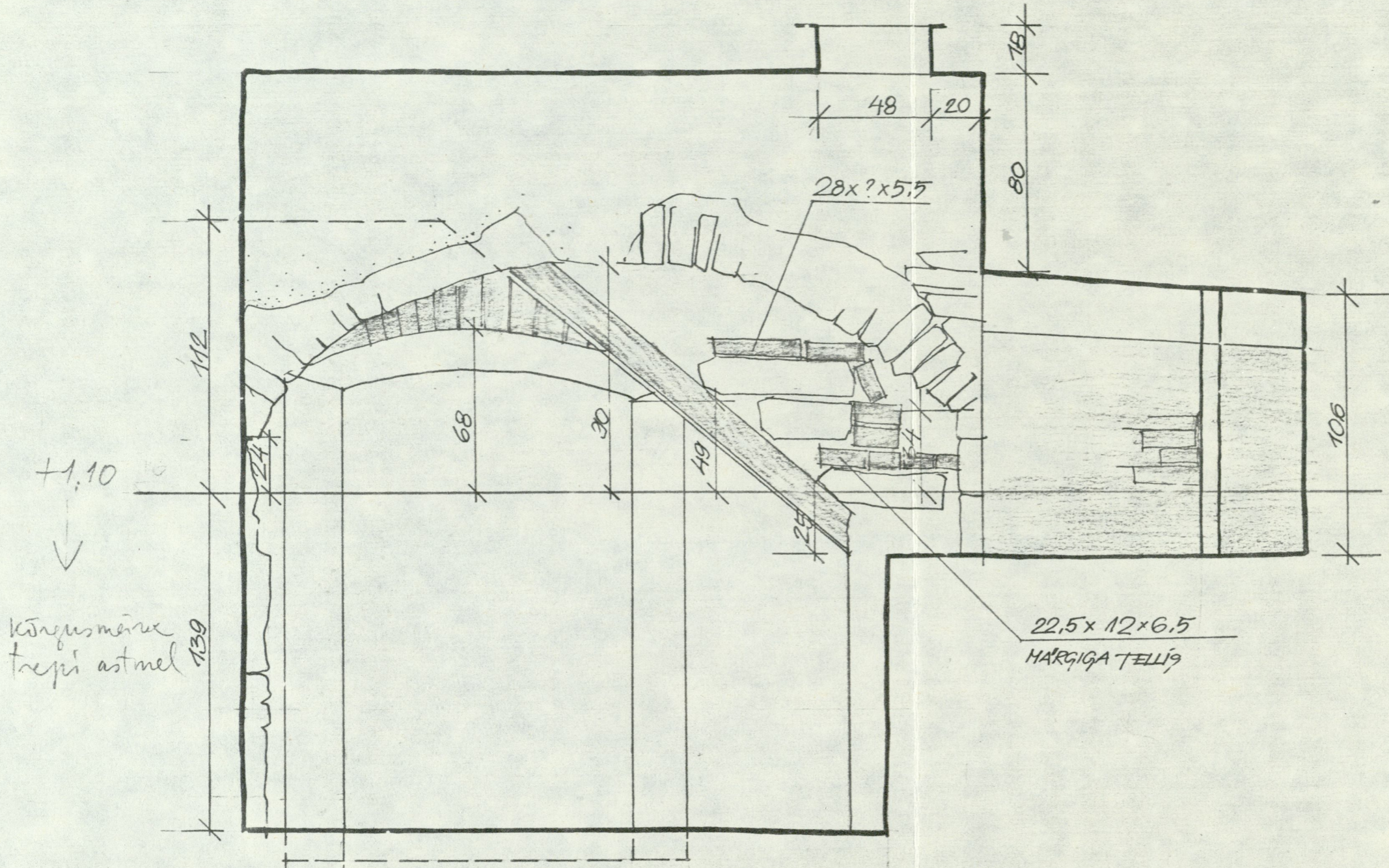
Ospajd.	J. Maiste		
Osparh.	T. Böckler		
Aialcol.	B. Dubovik		
Möödist.	E. Tanneberg	<i>sky</i>	
Joonest.	I. Pungert	<i>Yukon</i>	

86130 - TU

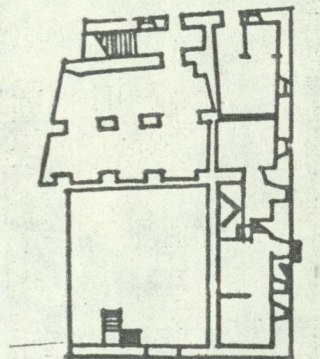
INTERKLUBI

STAAD.	LEHT	LEHTI
TU	7	
KRPI		

LÕIGE b-b

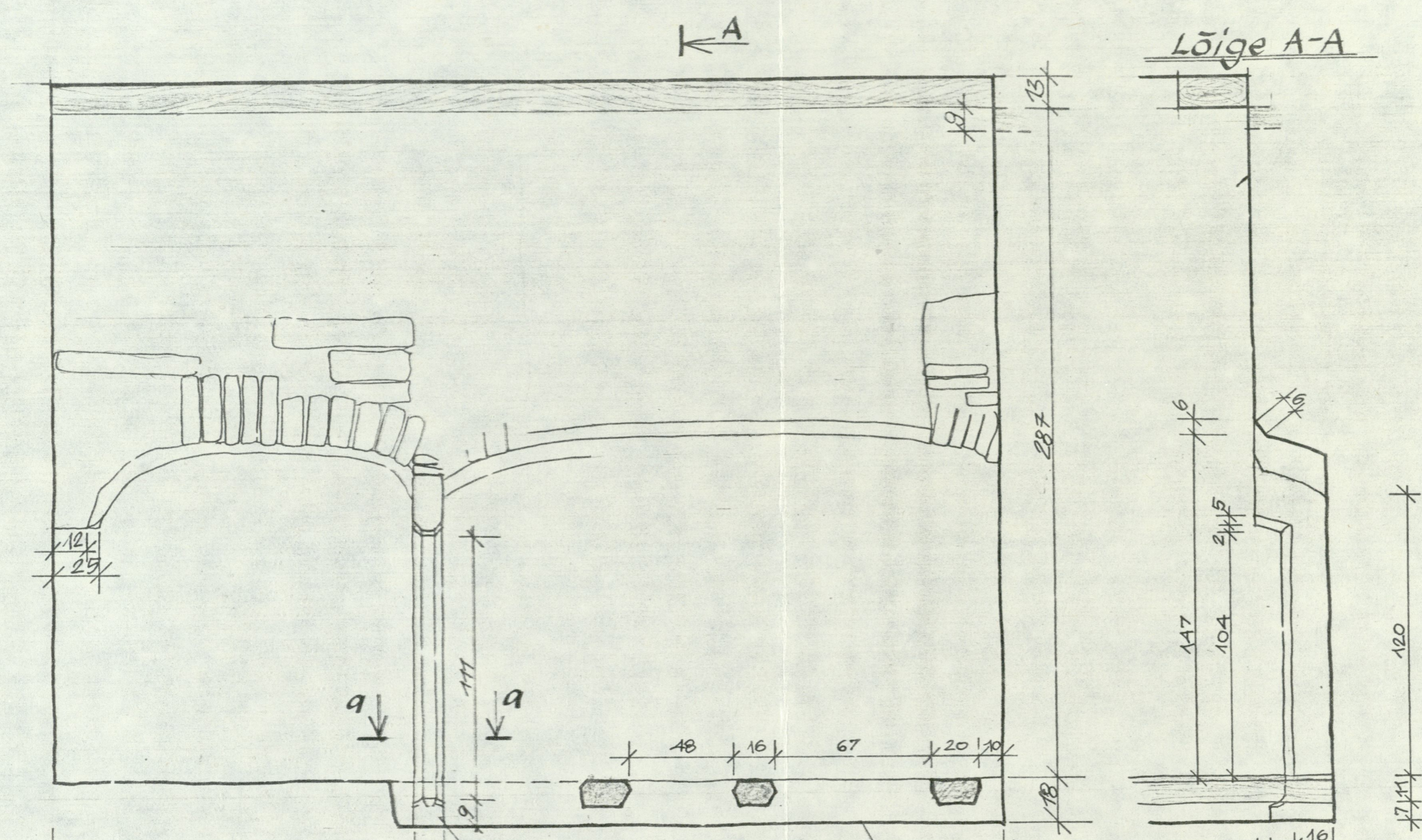

LAI 23, H' I KORRUS

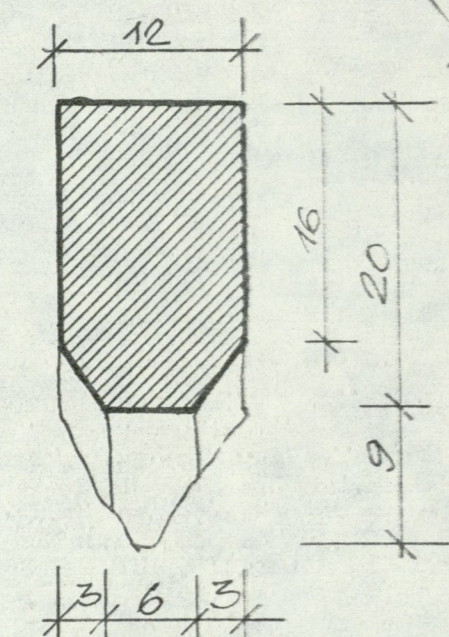

26

Ospaid. J. Maiste				86130 - TU	STAAD LEHT LEHTI
Os. parh. T. Böckler					
Aialood. B. Dubovik				INTERKLUBI	TU 8
Möödist. E. Tanneberg	<i>E. Tanneberg</i>	09.84			 KRPI
Joonest. I. Pungen	<i>I. Pungen</i>	09.84			

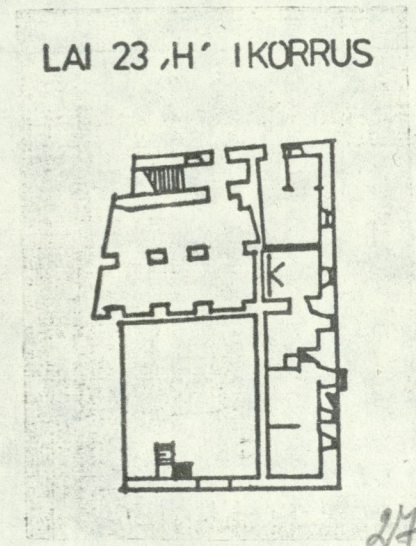

a-a
M 1:5

osaliselt
purunenud

raekivi põrand
plaat 53x53cm

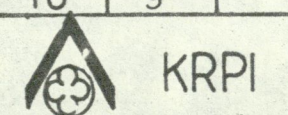
Ospajal	J. Maiste		
Osparh.	T. Böcker		
Ajalool.	B. Dubovik		
Möödist.	I. Pungar	09.84	
Joonest.	I. Pungar	09.84	

86130-TU

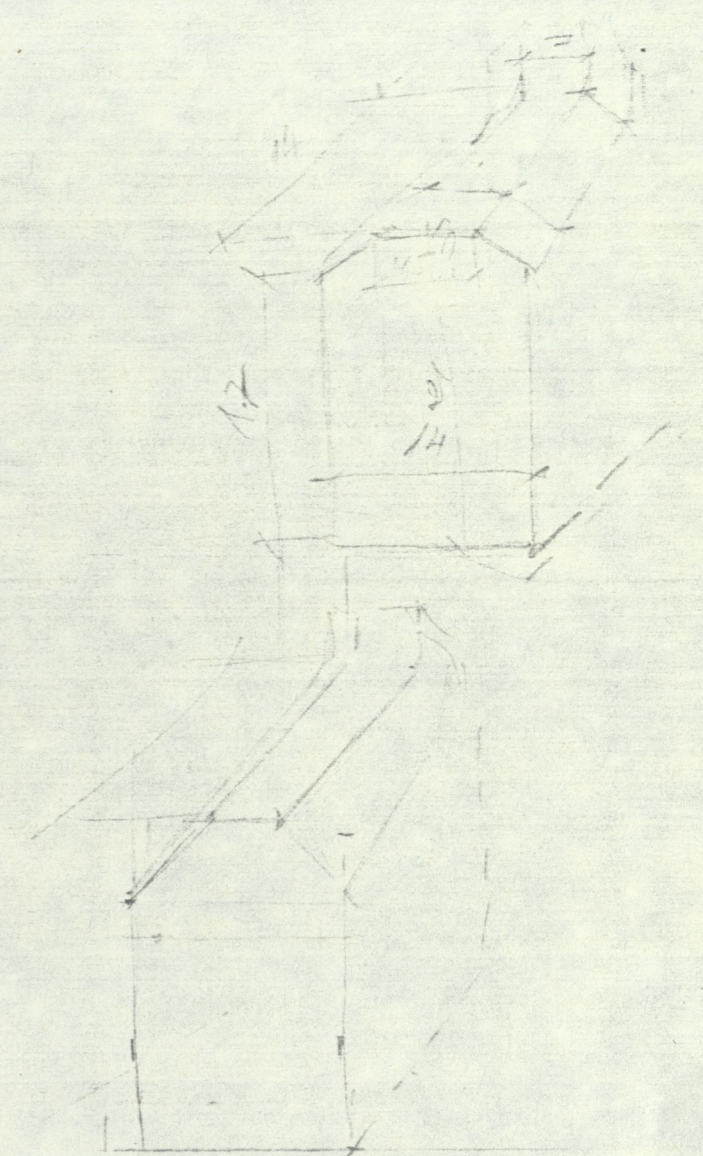
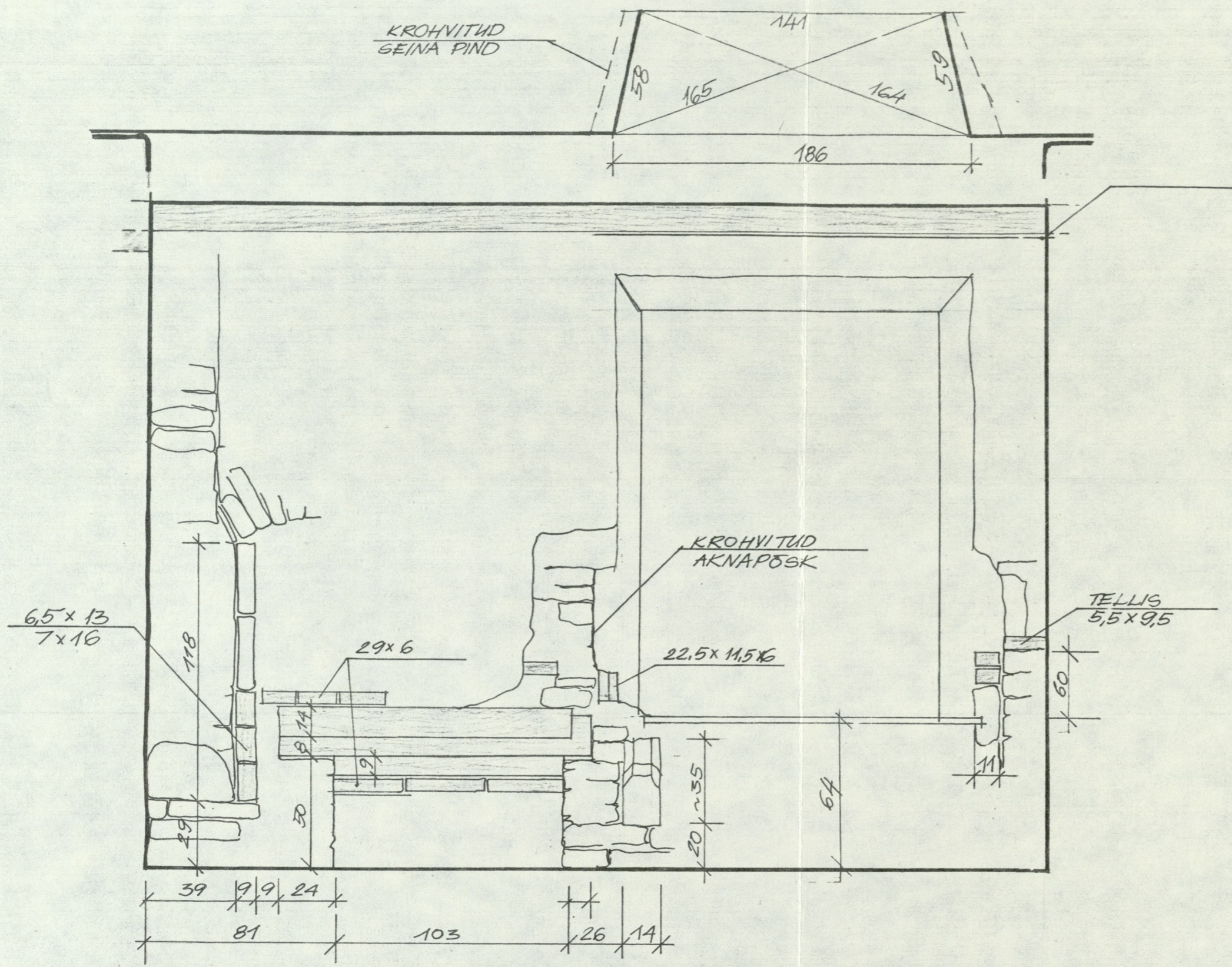
SONDAAŽ NR.

INTERKLUBI

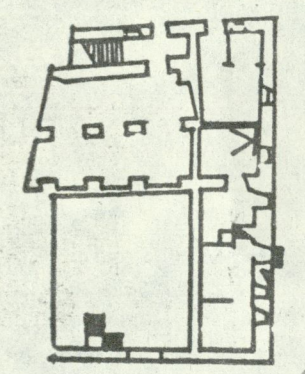
STAAD.	LEHT.	LEHTI
TU	9	

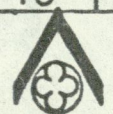
2/4

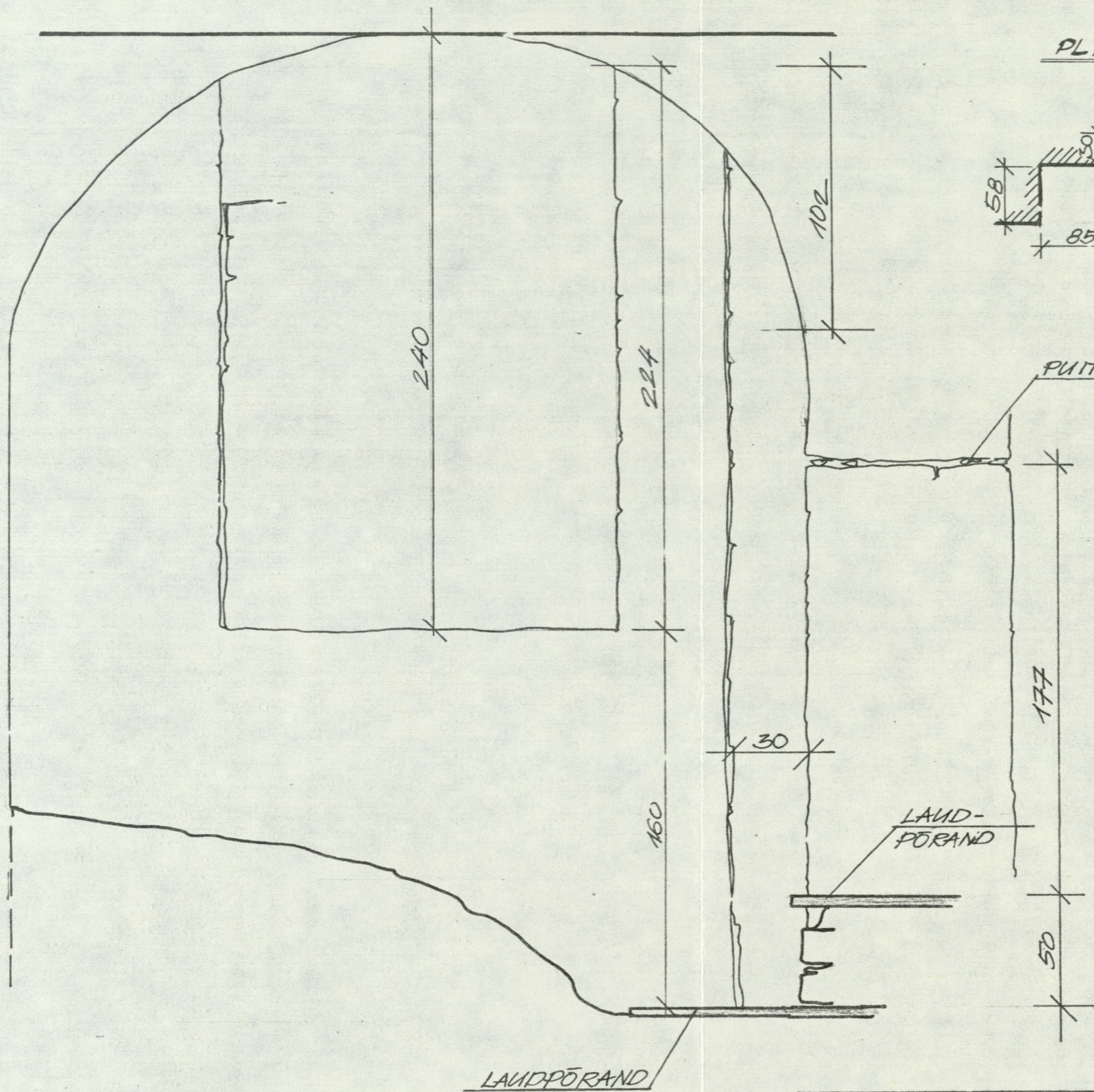
LAI 23, H' I KORRUS

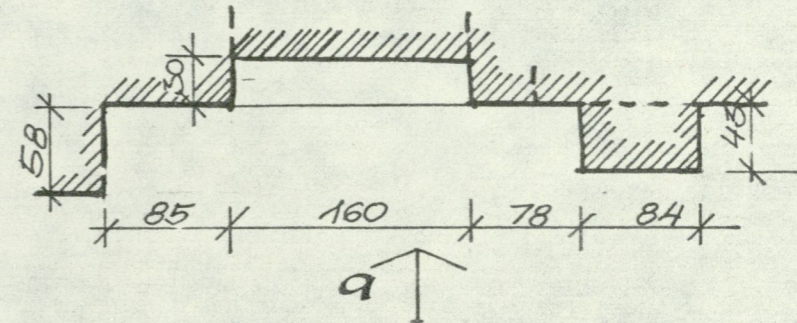
29

Õspäjal.	J. Maiste			86130-TU	SONDAAŽ NR.		
Õsparh.	T. Böckler						
Ajalood.	B. Dubovik			INTERKLUBI	STAAD	LEHT.	LEHTI
Möödist.	I. Pungar	NOV. 86			TU	11	
Joonest.	I. Pungar	NOV. 86			 KRPI		

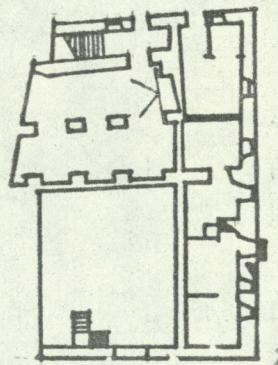
VAADE, a'

PLAANI FRAGMENT M:50

LAI 23, H' I KORRUS

Ospajal.	J. Maiste		
Osp. arh.	T. Böckler		
Aialool.	B. Dubovik		
Möödist.	I. Pungen	Pungen	09.87
Joonest.	I. Pungen	Pungen	09.87

86130 - TU

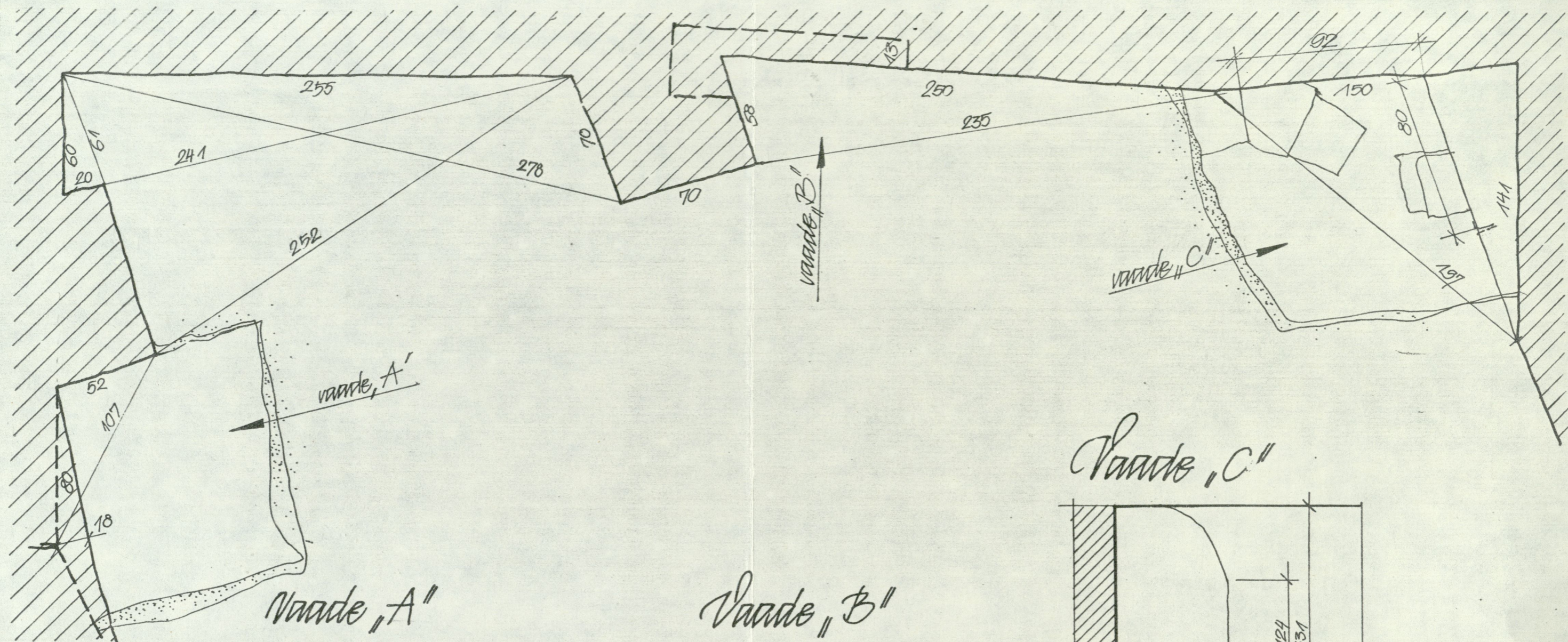
ŠURF NR.

INTERKLUBI

STAAD	LEHT	LEHTI
TU	12	

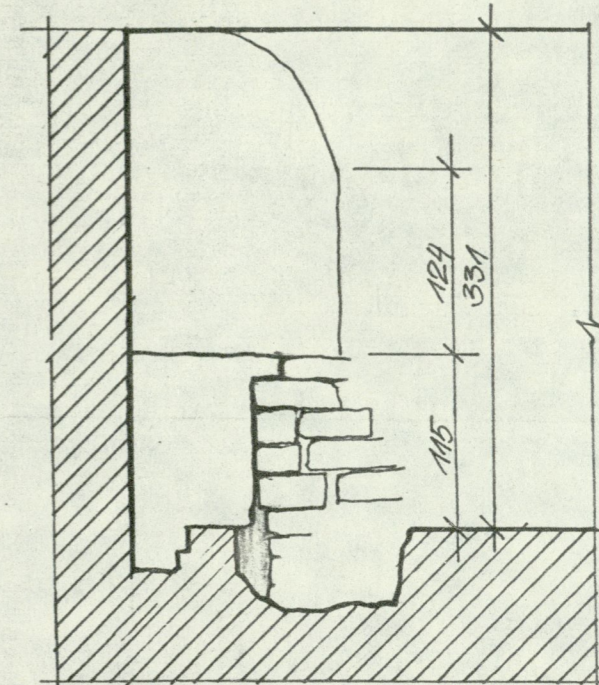
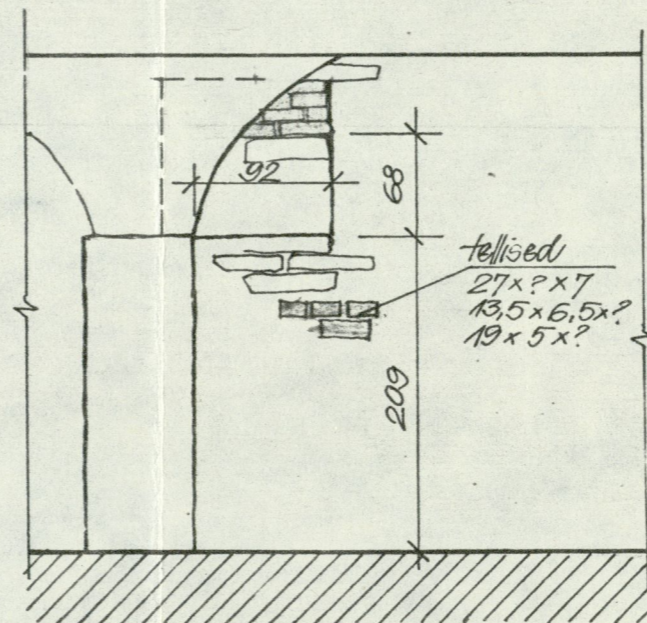
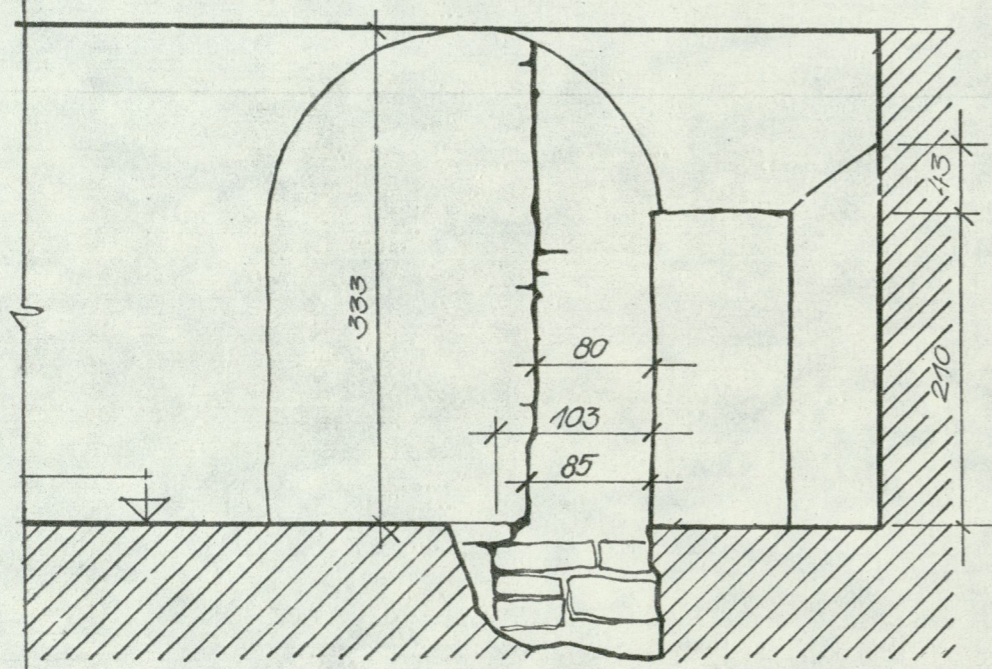
KRPI

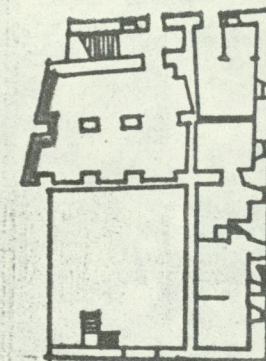
Vaade, A''

Vaade, B''

Vaade, C''

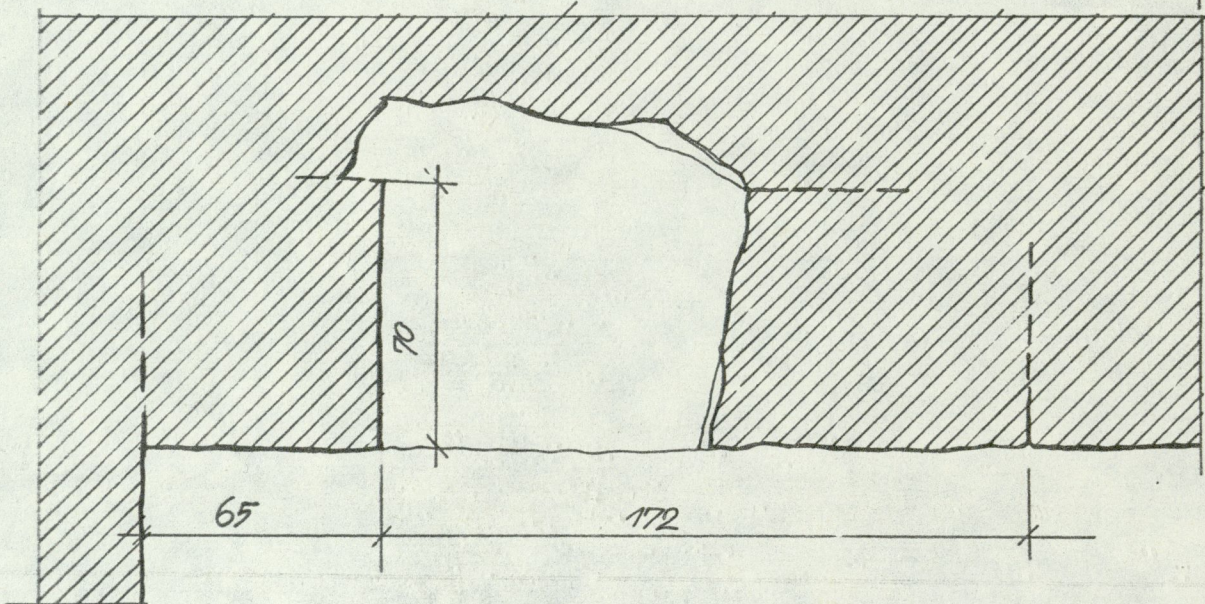
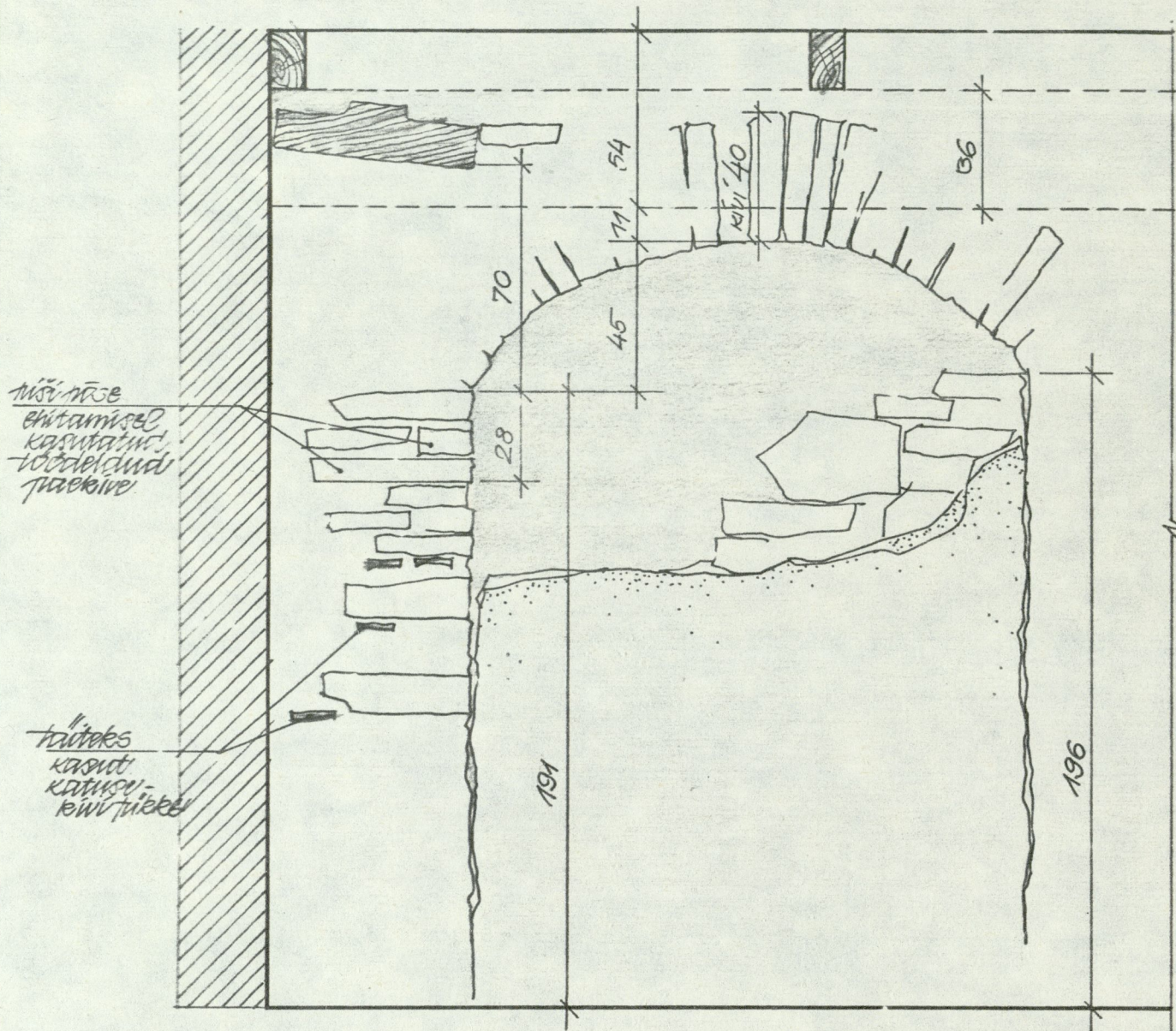
LAI 23, H' I KORRUS

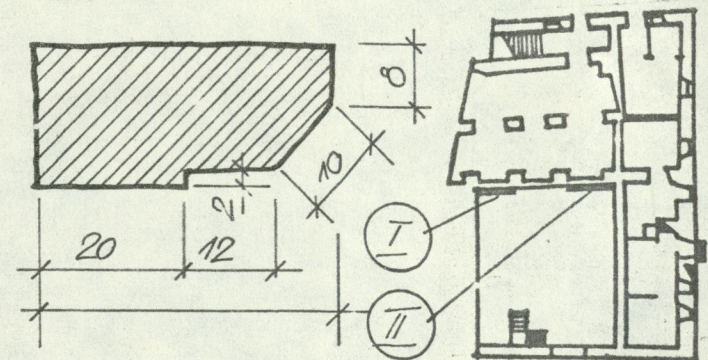
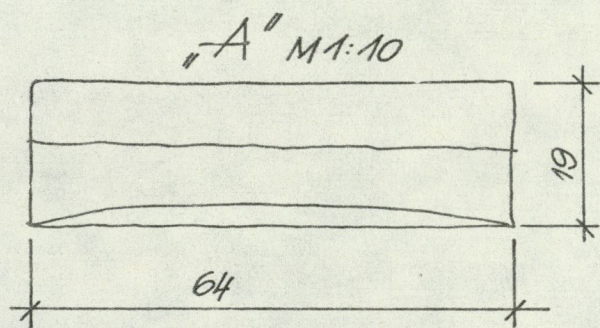
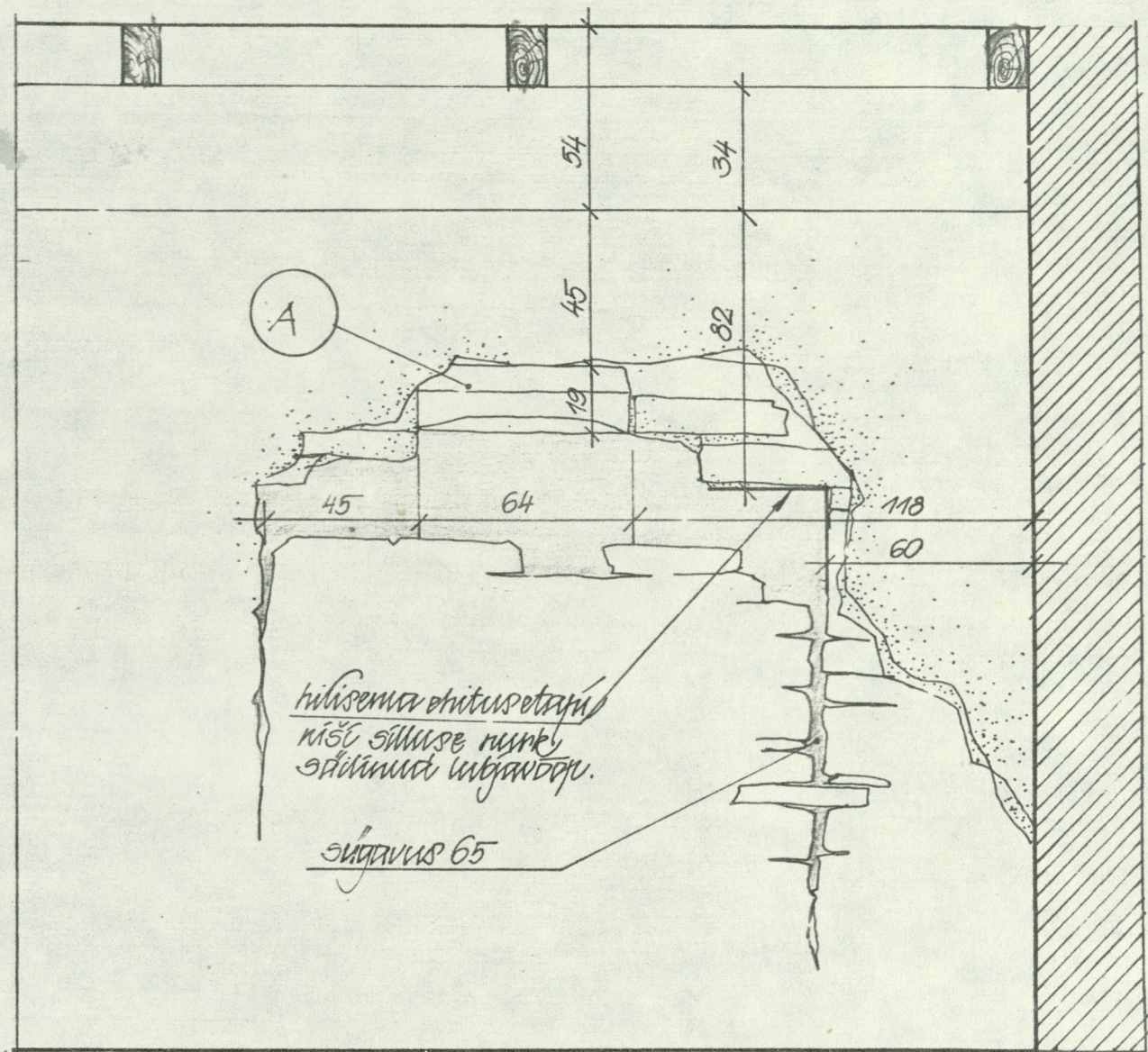
31

Ospajal. J. Maiste			86130 - TU	ŠURF NR.
Os. parh. T. Böckler				
Aialool. B. Dubovik				
Möödist. J. Pungar	Pungar 09.87		INTERKLUBI	STAAD/LEHT/LEHTI
Joonest. E. Tanneberg	23.09.87			TU/13
				 KRPI

sondaaž I

sondaaž II

LAI 23, H' I KORRUS

Ospajal.	J. Maiste		
Osparh.	T. Böckler		
Ajalool.	B. Dubovik		
Möödist.	E. Tanneberg		
Joonest.	"	8. juulil	1928.06

86130-TU

SONDAAŽ NR.

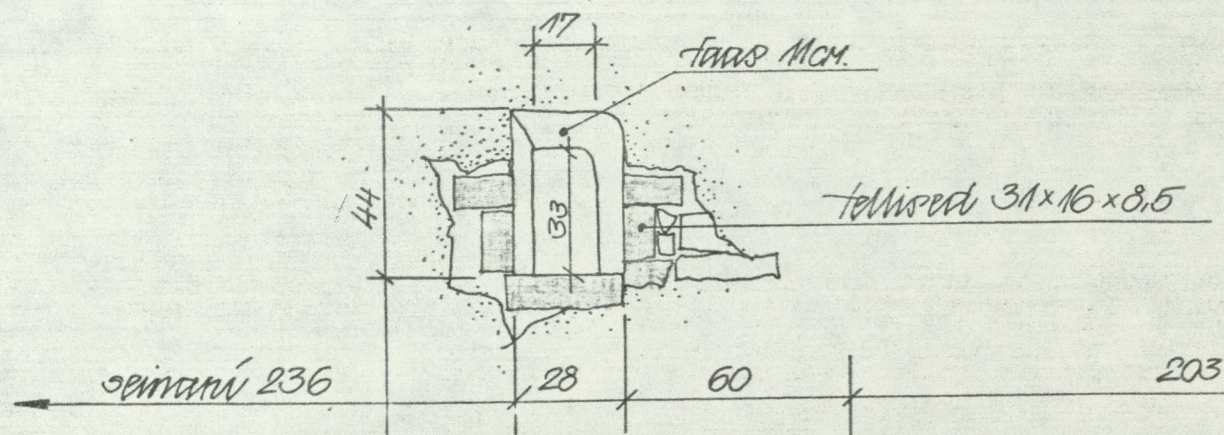
32

INTERKLUBI

STAAD	LEHT.	LEHTI
TU	14	

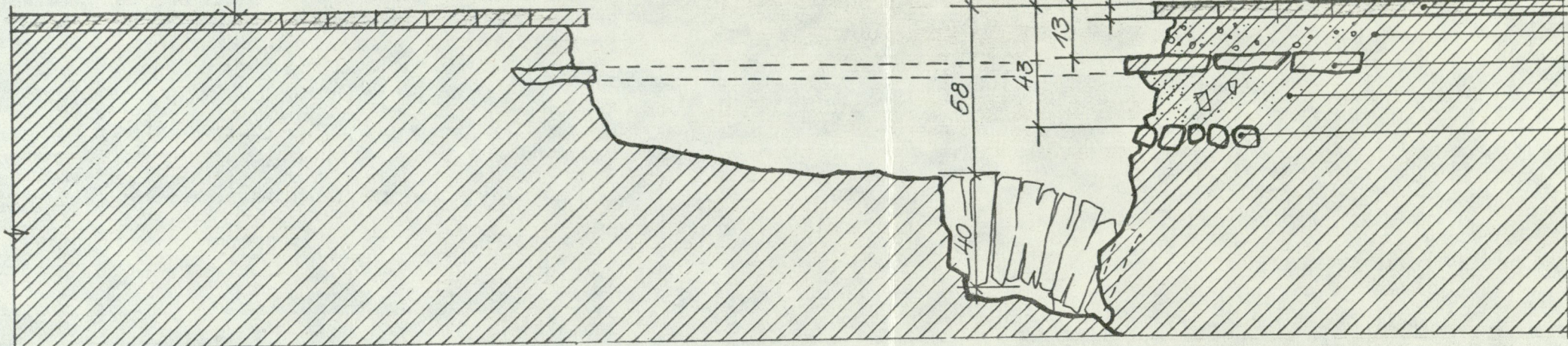

KRPI

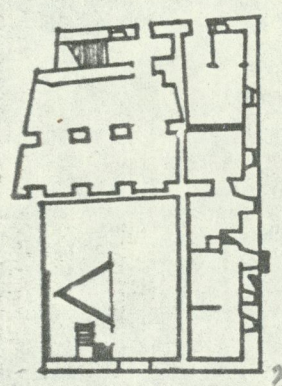
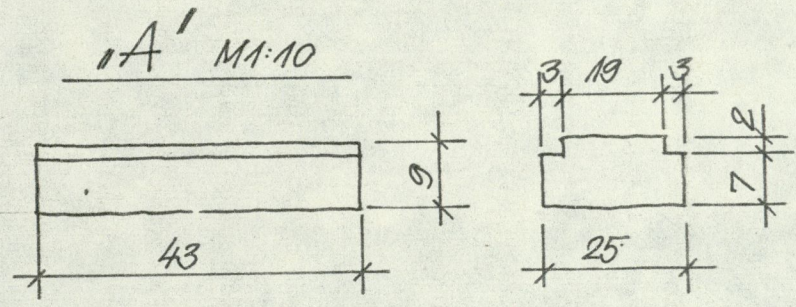
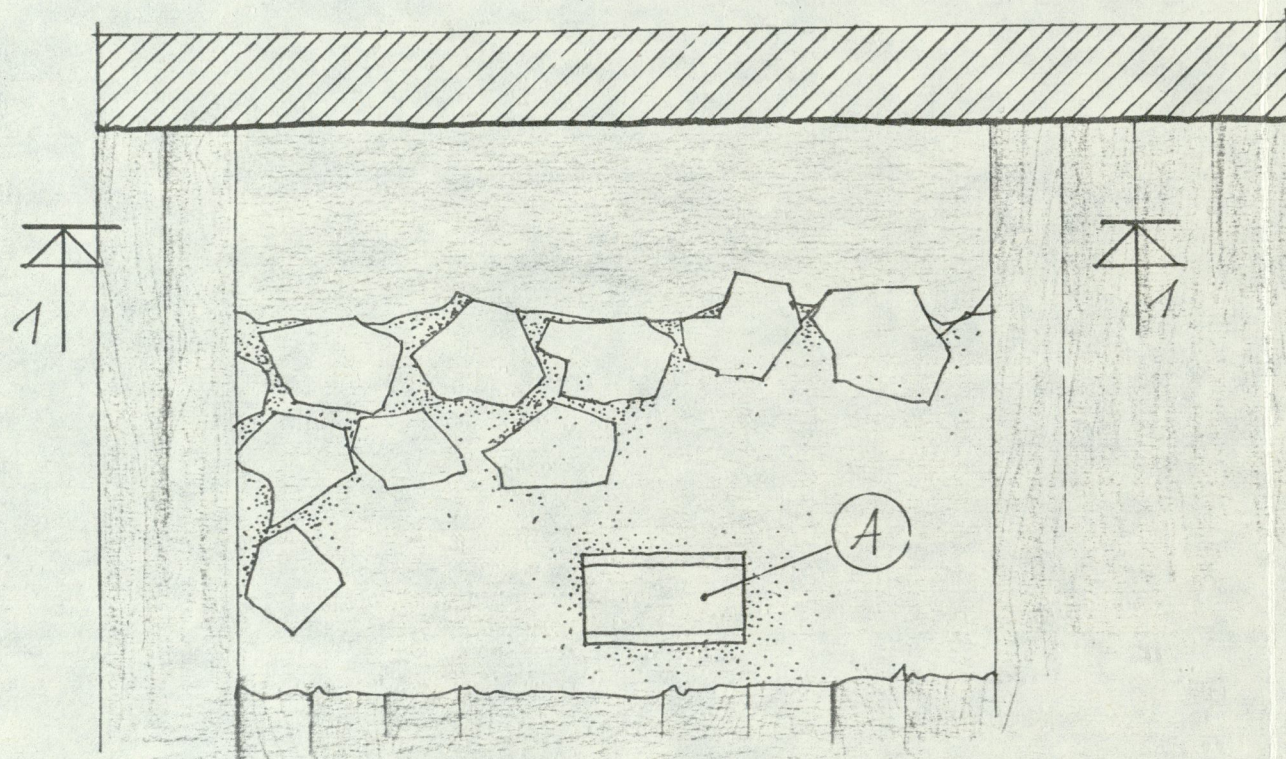
seinani 236

Lõige 1-1

puidnõrand
 alaki
 traekivinõrand
 liiv segamini tellisetükidega
 munakivisillutis

LAI 23, H¹ i KORRUS

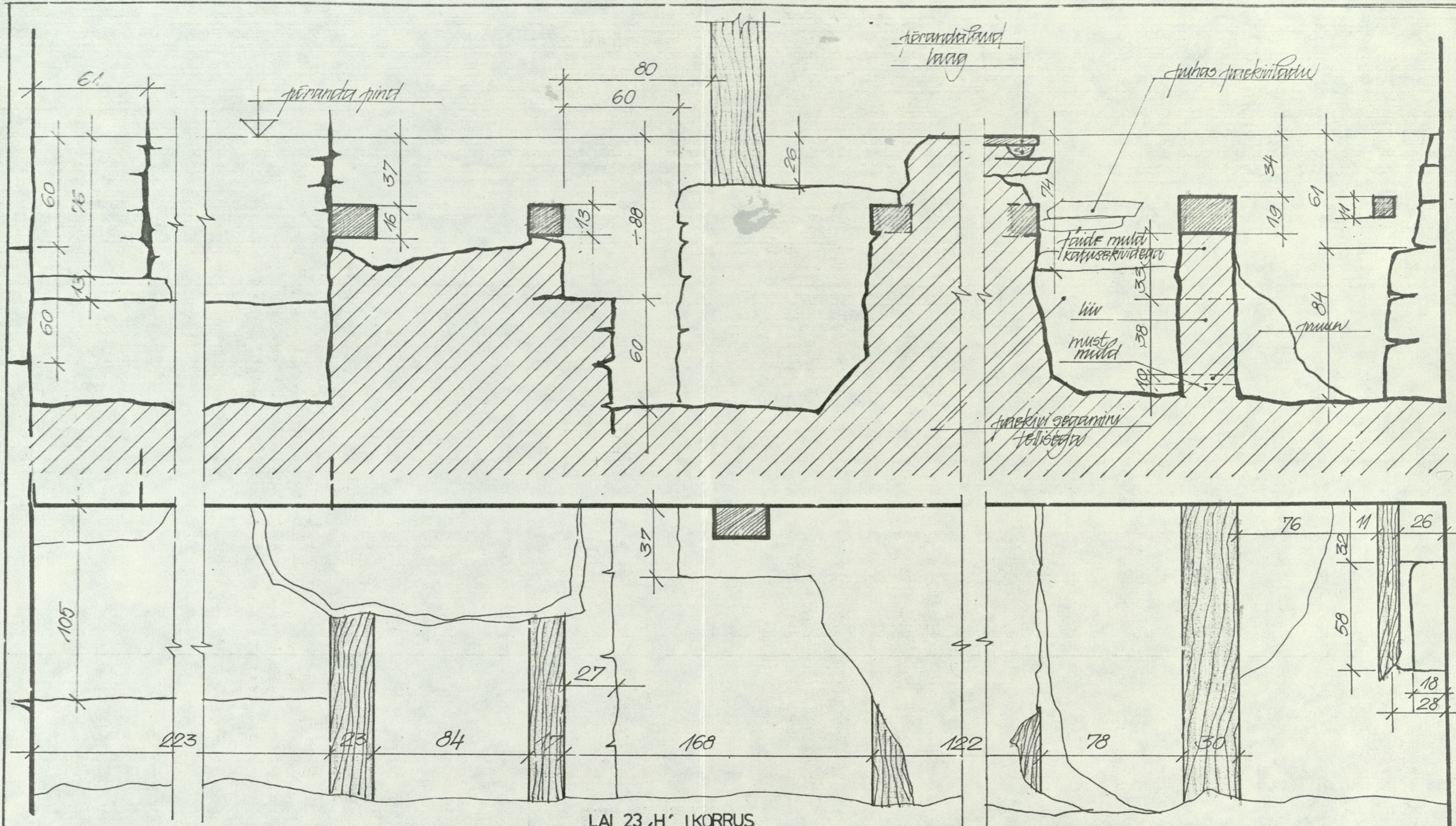
Ospajal.	J. Maiste		
Osparh.	I. Böckler		
Ajalool.	B. Dubovik		
Möödist.			
Joonest.	E. Tammeberg	16.12.86.	

86130-TU

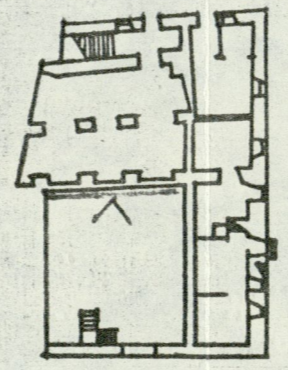
SONDAAŽ NR.

INTERKLUBI

STAAD.	LEHT.	LEHTI
TU	15	
 KRPI		

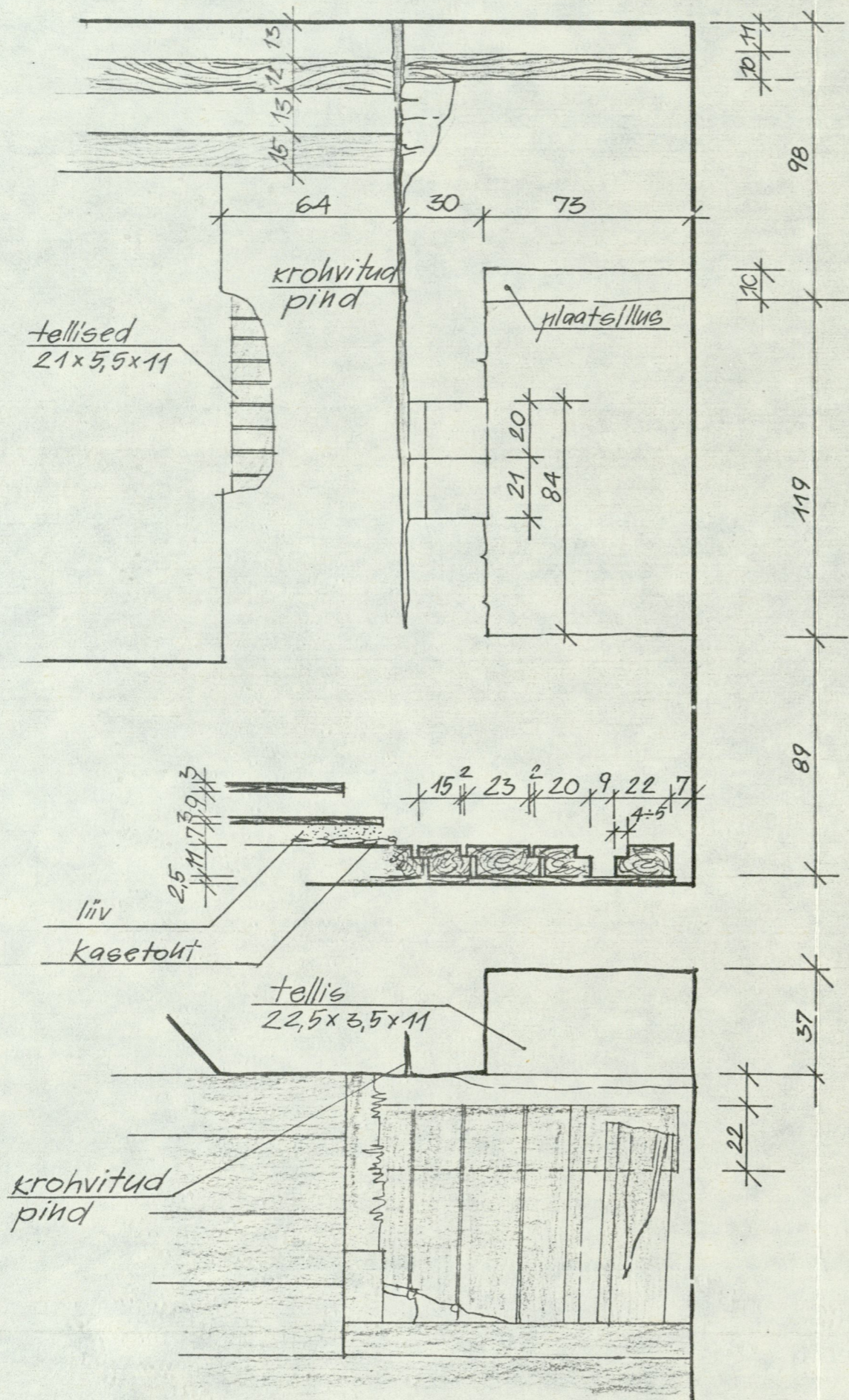

LAI 23, H' I KORRUS

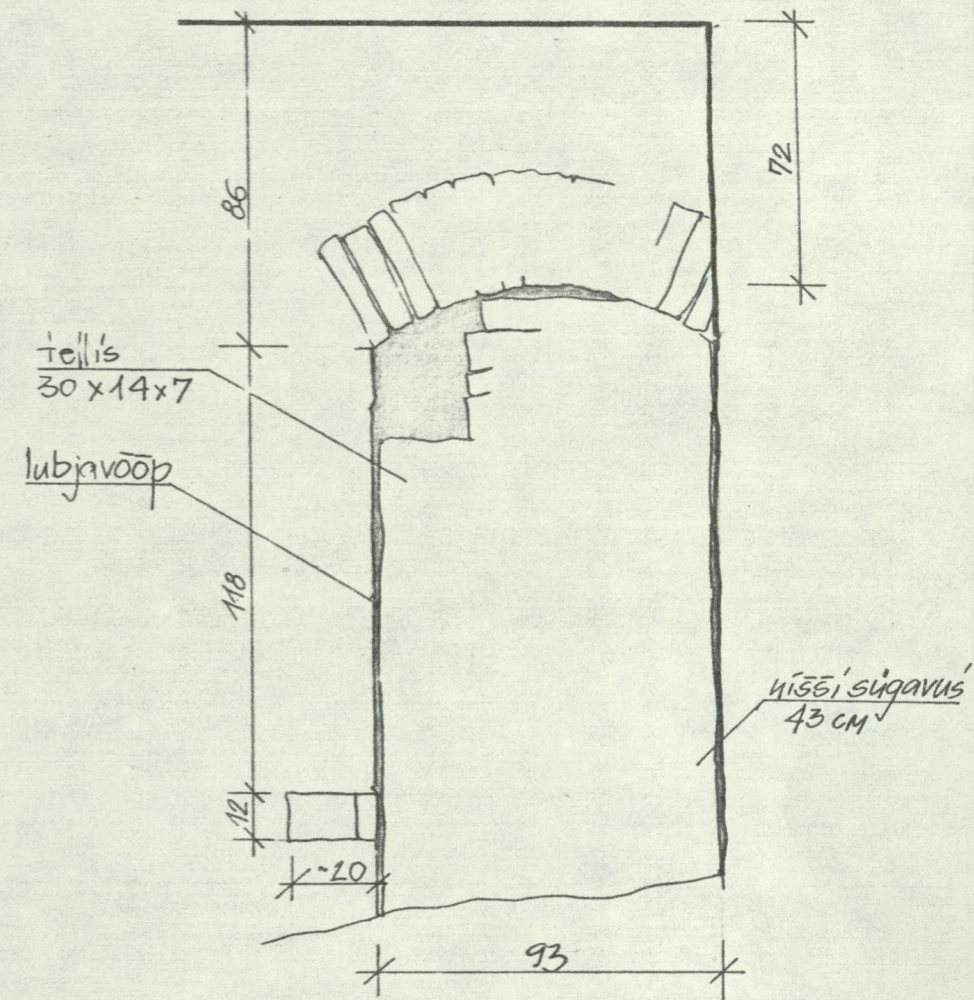

Ospajal. J. Maiste				86130 - TU	ŠURF NR.
Os. parh. T. Böckler					
Aialool. B. Dubovik					
Möödist. I. Pungar	Puuvõrk 19.87			INTERKLUBI	STAAD LEHT LEHTI
Joonest. E. Tanneberg	27.09.87				TU 16

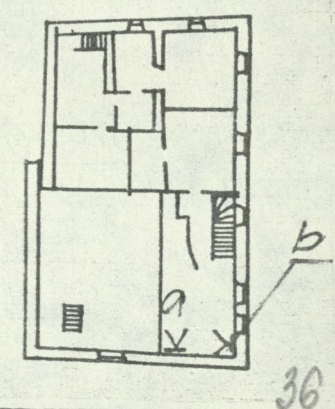
SONDAAZ "b"

SONDAAZ "a"

LAI 23.H. IIKRRUS

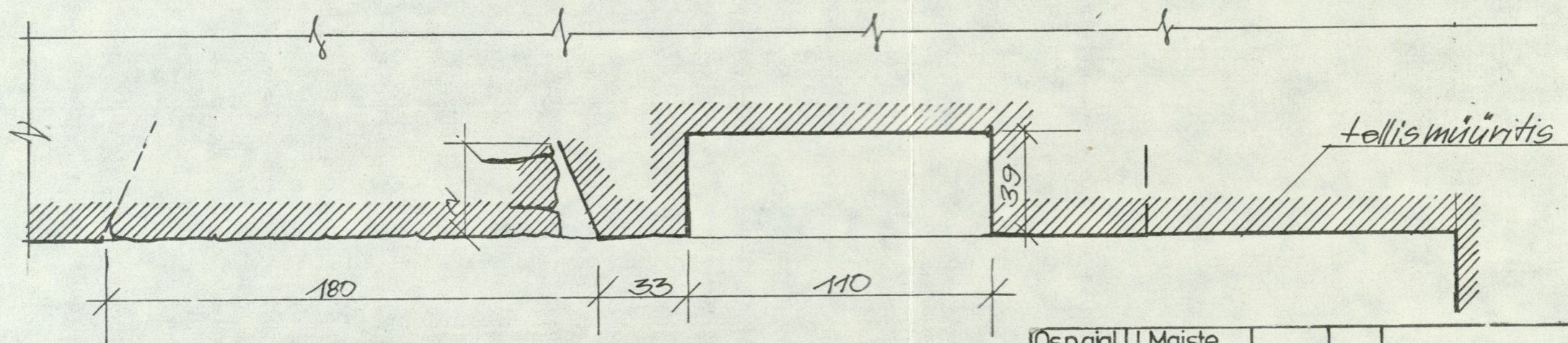
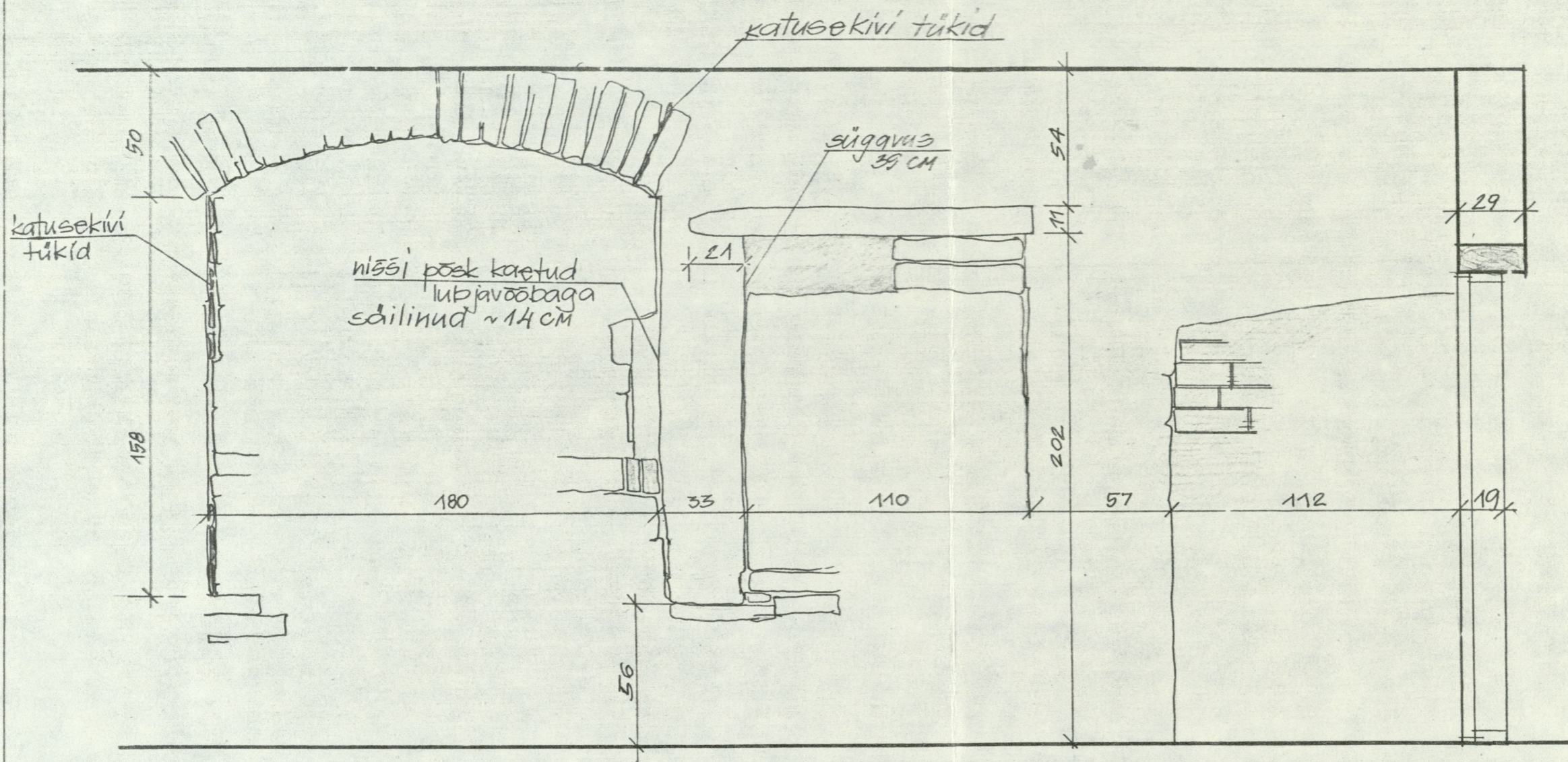
Ospajal.	J. Maiste		
Osp.arh.	T. Böckler		
Ajalood.	B. Dubovik		
Möödist.	I. Pungar	Kungar	nov 86
Joonest.	I. Pungar	Kungar	nov 86

86130-TU SONDAAZ NR.

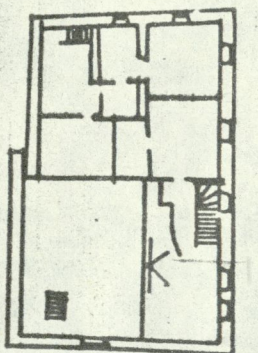
INTERKLUBI

STAAD	LEHT.	LEHTI
TU	18	

LAI 23.H' II KORRUS

37

Osproj. J. Maiste			
Osparh. T. Böckler			
Ajalool. B. Dubovik			
Möödist. I. Pungar	Pungar	nov. 86	
loonest. I. Pungar	Pungar	nov. 86	

86130-TU

SONDAAŽ NR.

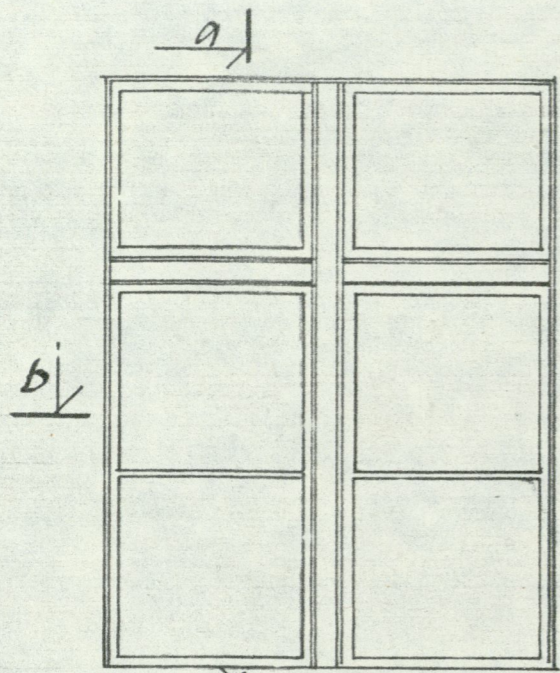
INTERKLUBI

STAAD	LEHT.	LEHTI
TU	19	

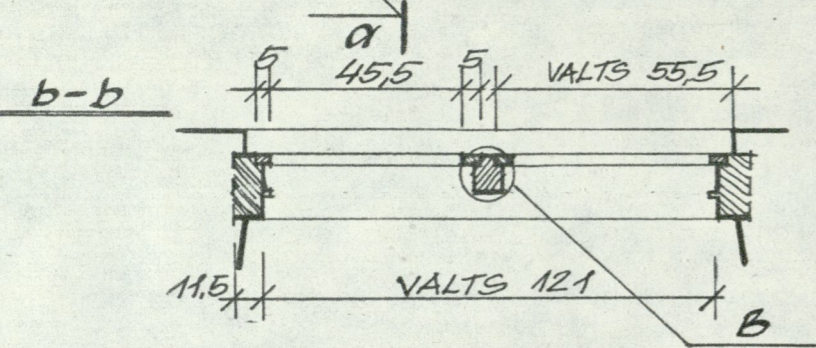
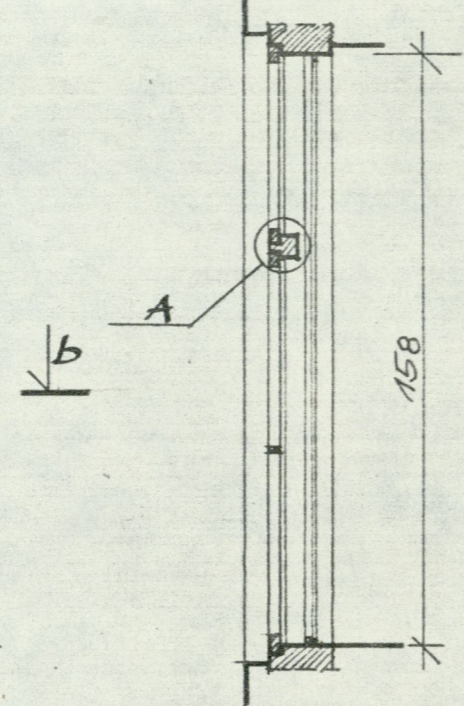

KRPI

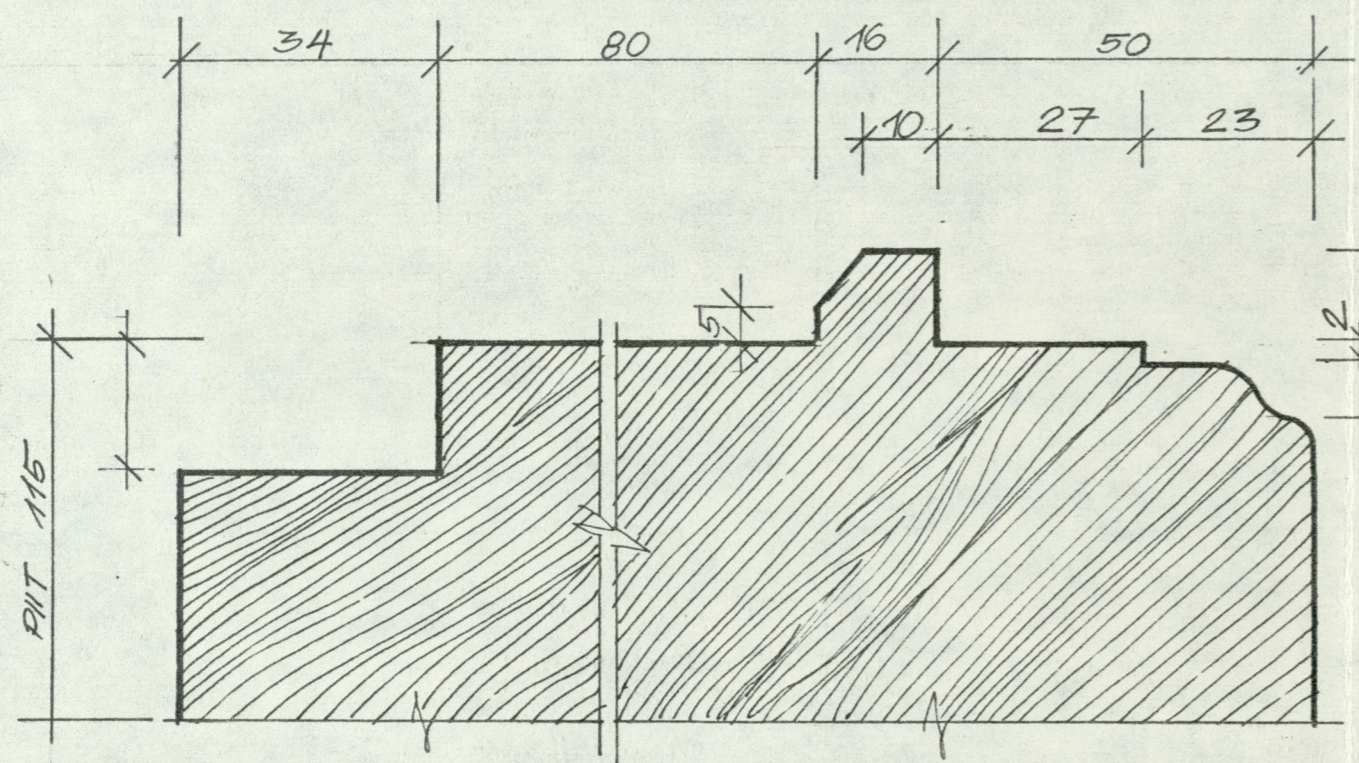
AKEN M 1:20

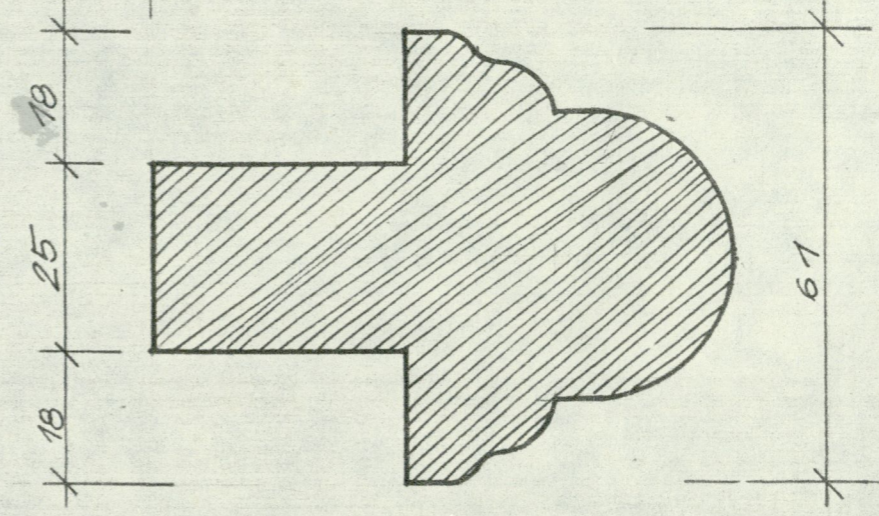
a-a

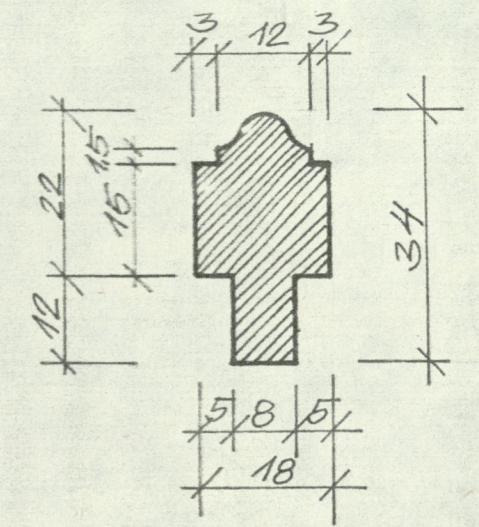
PIIT M 1:1

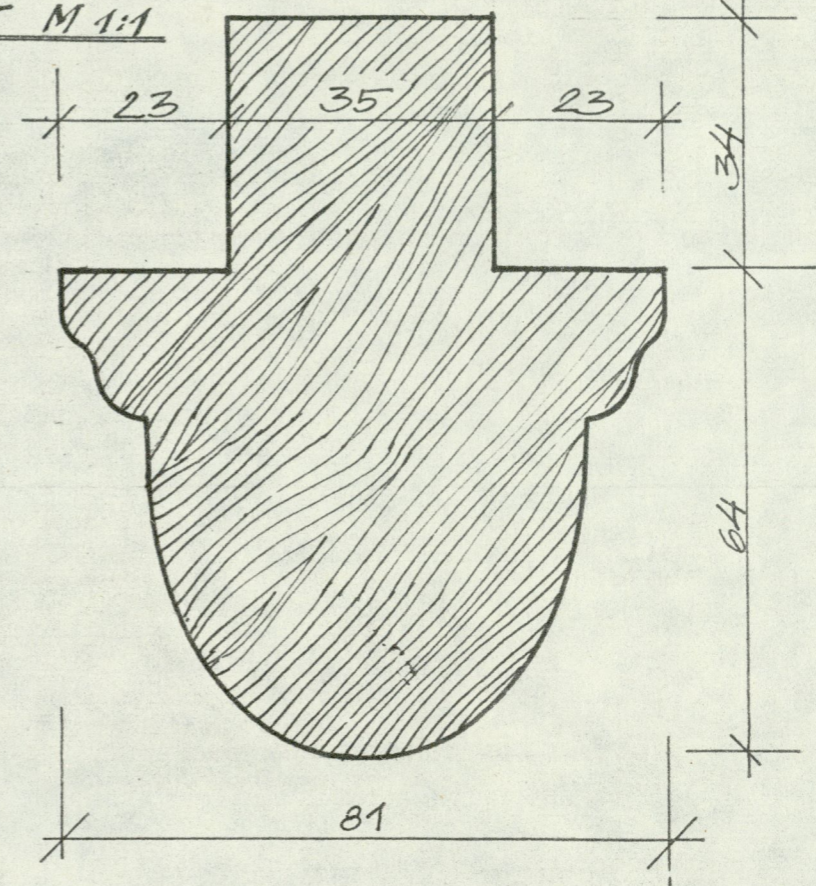
RÖHTIMPOST M 1:1
A

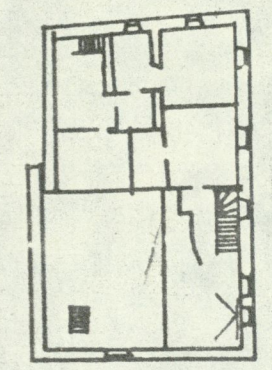
PROSSIPULK M 1:1

PÜSTIMPOST M 1:1
B

LAI 23.H" IIKORRUS

Ospajal.	J. Maiste		
Osparh.	T. Böckler		
Ajalool.	B. Dubovik		
Möödist.	I. Pungar	09.87	
Joonest.	I. Pungar	09.87	

86130-TU

SONDAAŽ NR.

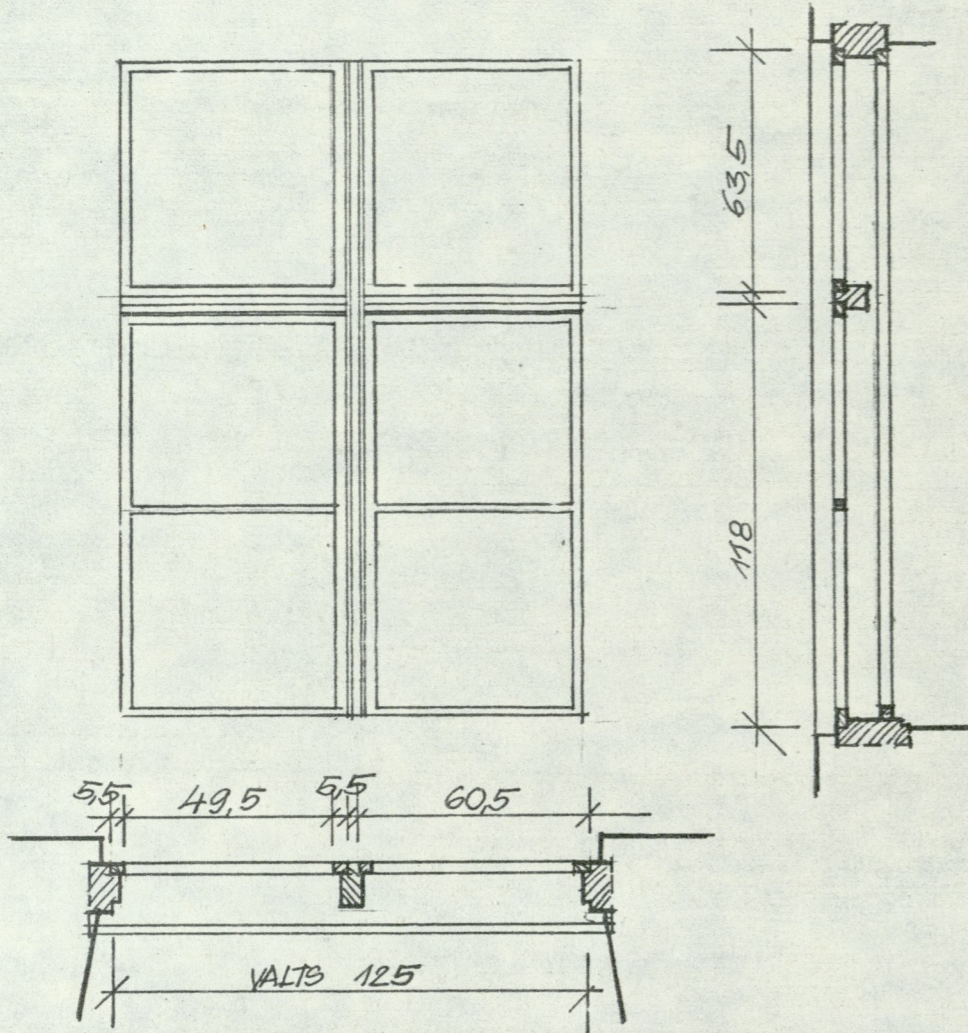
INTERKLUBI

STAAD	LEHT.	LEHTI
TU	20	

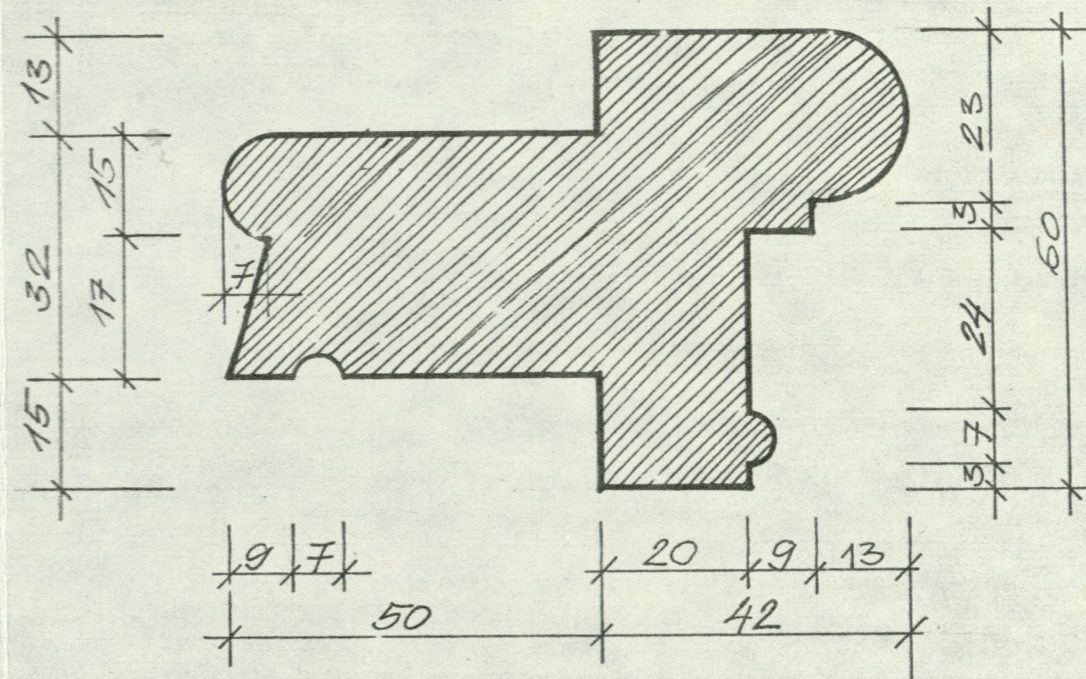

KRPI

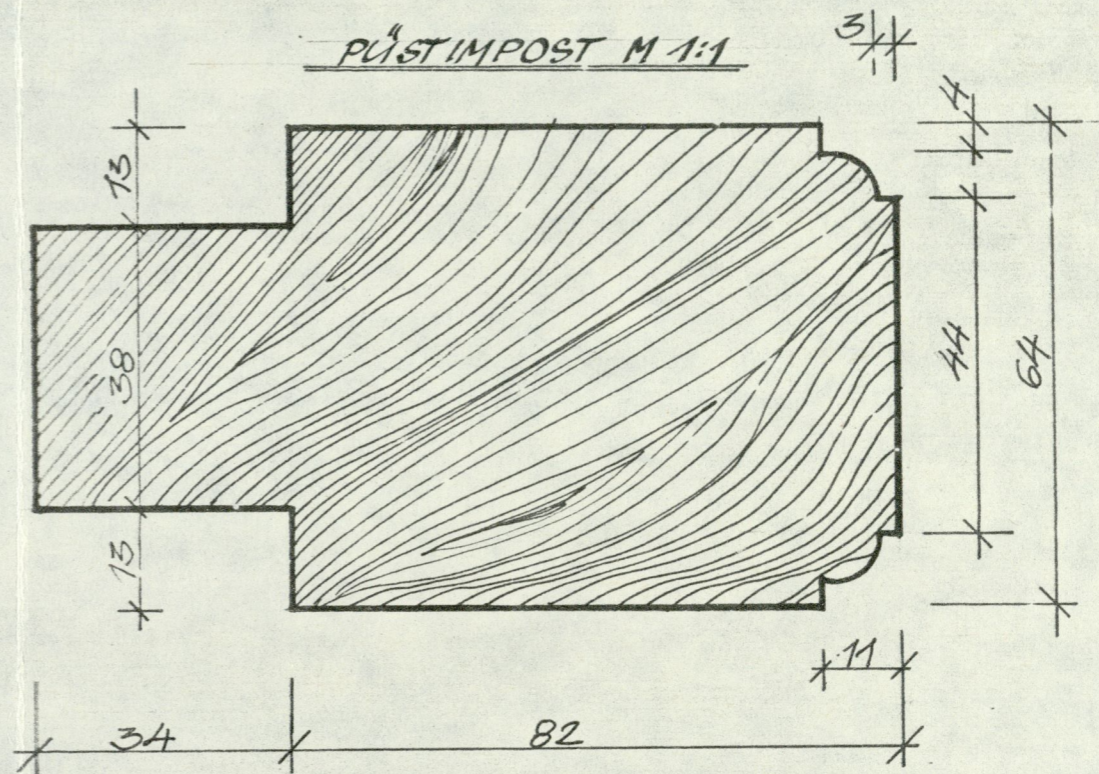
AKEN M 1:20

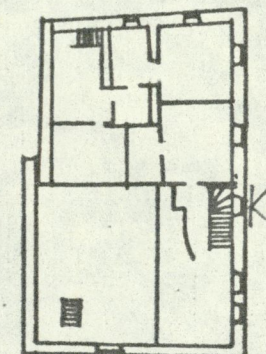
BÖLM 6" M 1:1

PÜSTIMPOST M 1:1

LAI 23.H" IIKORRUS

39

Ospajal.	J. Maiste		
Osparh.	T. Böckler		
Aialool.	B. Dubovik		
Möödist.	I. Pungar	Kuupm	09.87
Joonest.	I. Pungar	Kuupm	09.87

86130 - TU

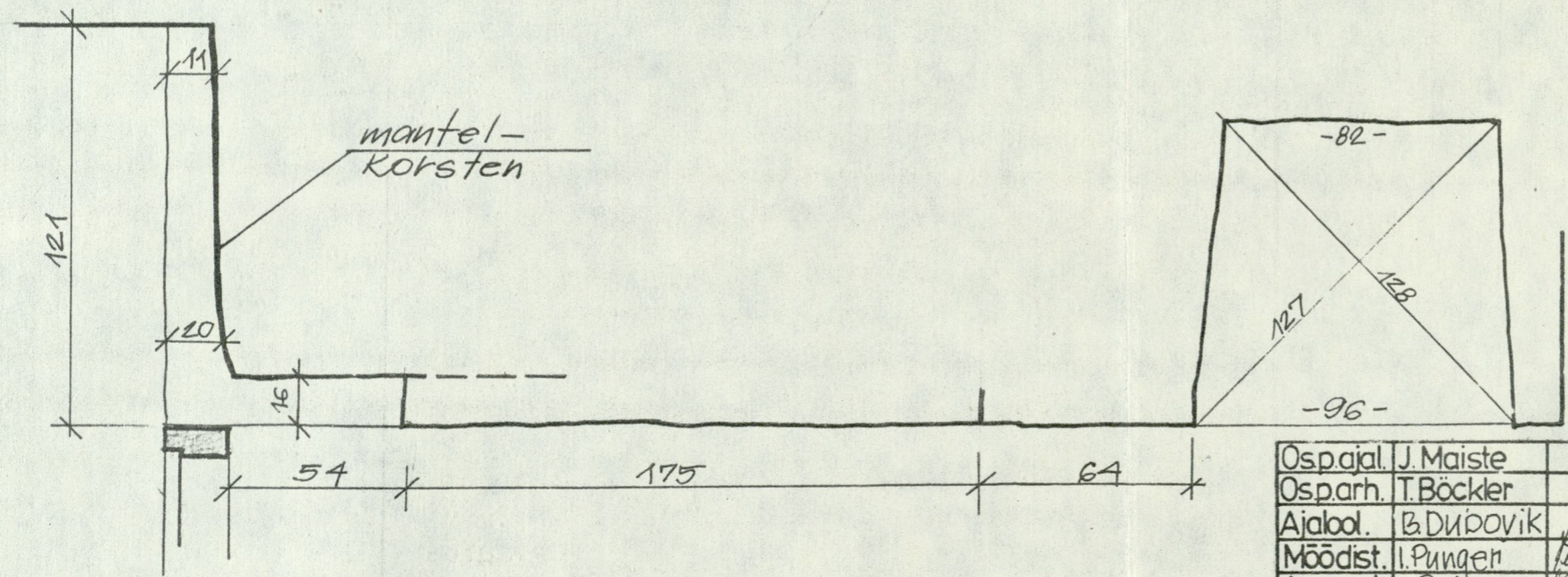
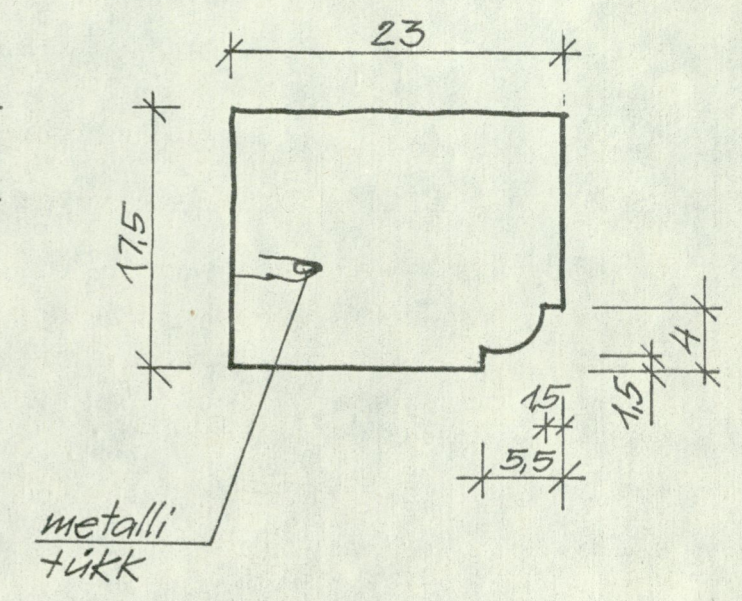
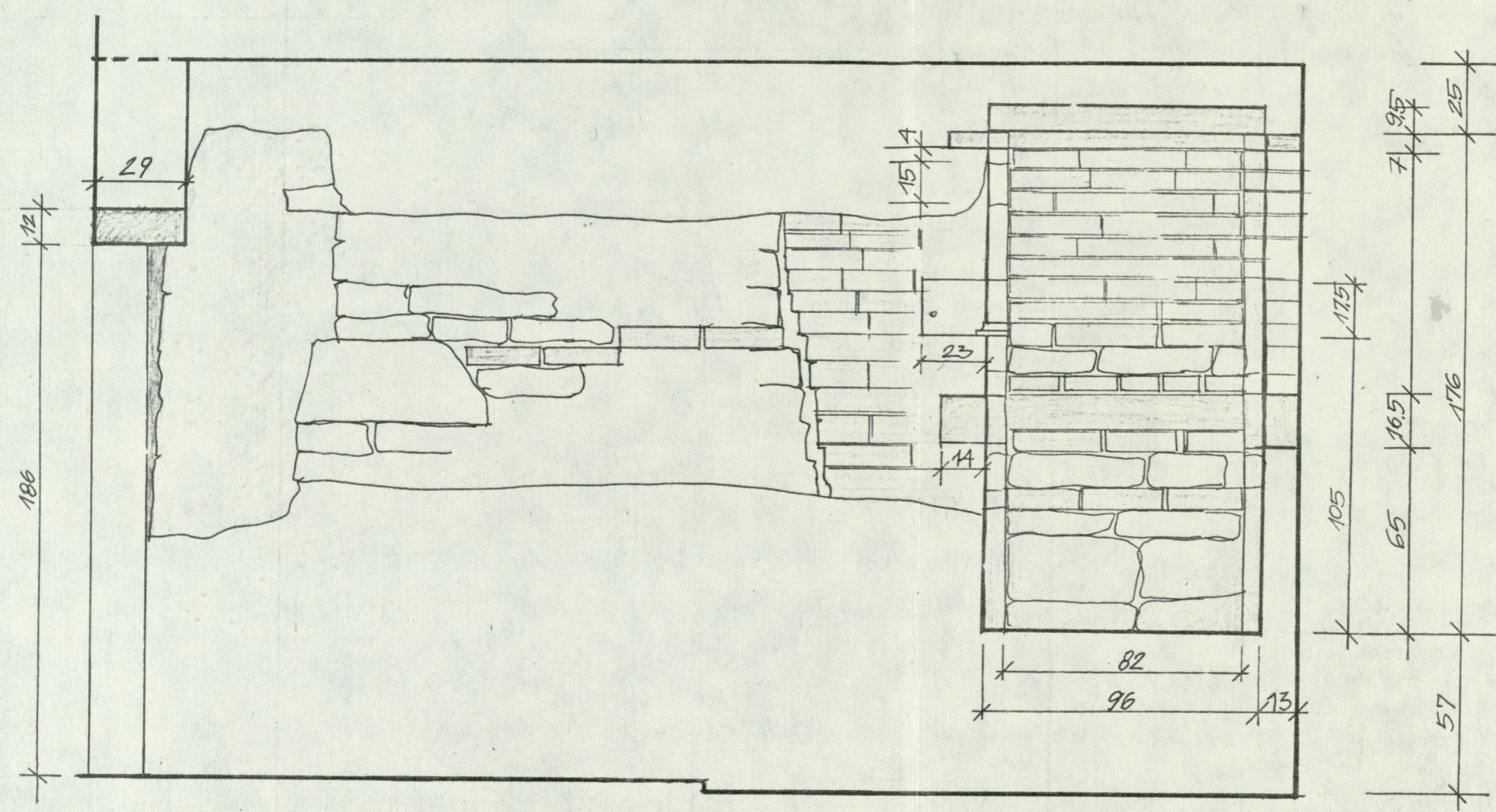
INTERKLUBI

STAAD.	LEHT	LEHTI
TU	21	

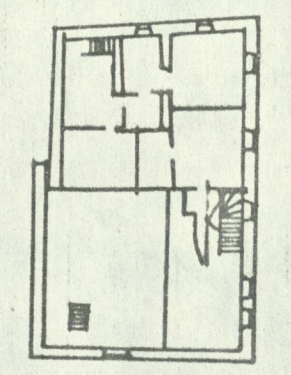

KRPI

RAIDKIVI M115

LAI 23 .H* IIKORRUS

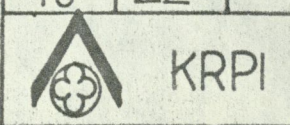
40

Osp.ajal.	J. Maiste		
Osp.arh.	T. Böckler		
Ajalool.	B. Dubovik		
Möödist.	I. Pünger	Pünger	nov. 86
Joonest.	I. Pünger	Pünger	nov. 86

86130-TU SONDAAZ NR.

INTERKLUBI

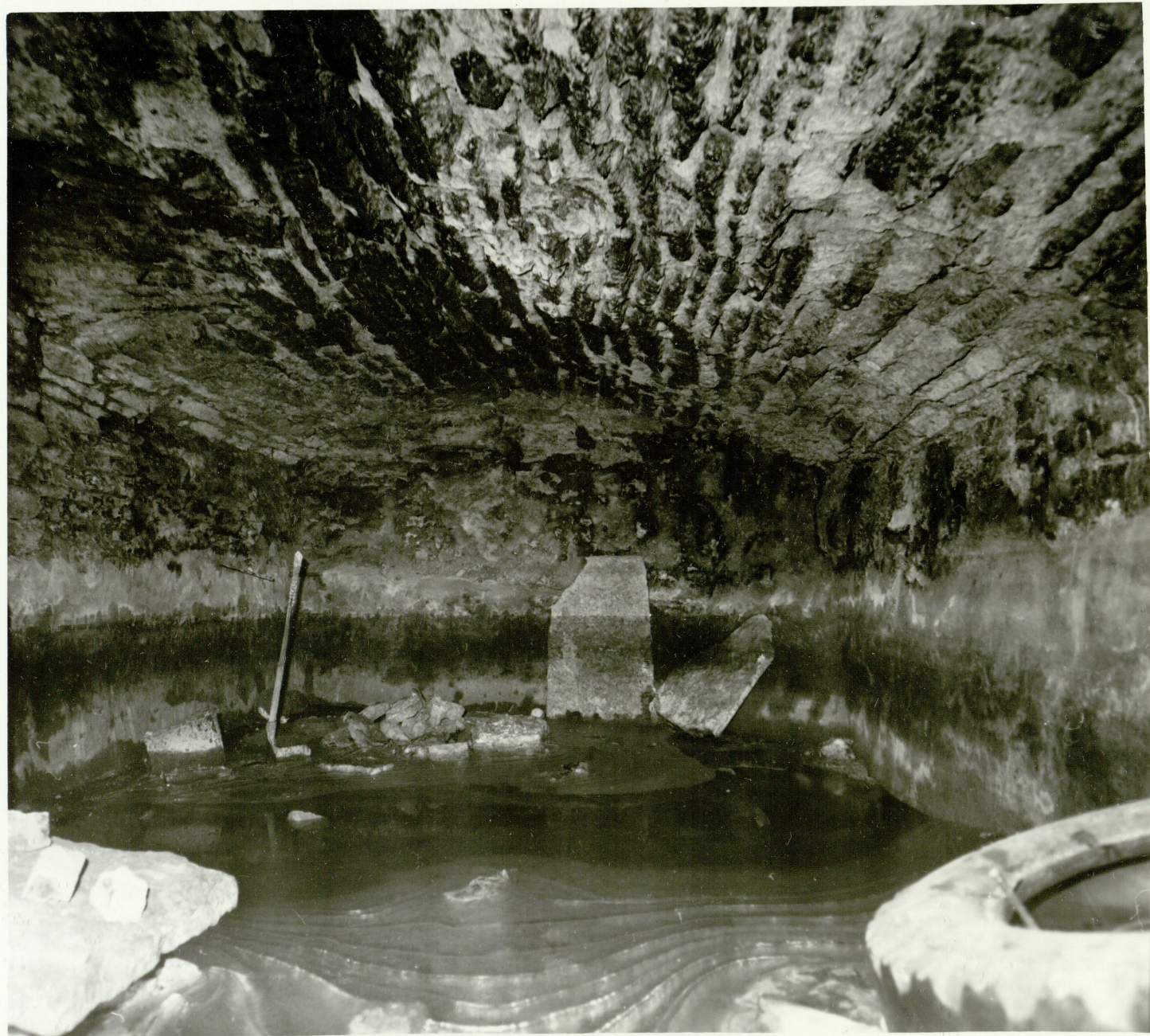
STAAD	LEHT.	LEHTI
TU	22	

16

80

Faint, illegible text, likely a description or location of the rock face shown in the photograph above.

93
35

2

